

JUL i THY

62. årg.

1992

AMTETS STØRSTE
specialmagasin
i dametøj

Thisted
Tlf. 97 92 28 33

Lorentzen

bygge marked

Chr Sørensens Tømmerhandel as

Tigervej 15 . Thisted . Telefon *97 92 33 11

*Din tøjmand klær dig smart på
- uden du føler dig klædt af til skindet!*

Torvegade 3

**DIN
TØJMAND**

7700 Thisted . Tlf. 97 92 04 99 . Giro 5 55 59 14

Et dansk produkt
af meget høj kvalitet.
I Deres lokale
Bang & Olufsen Center
er De altid velkommen
til at orientere Dem
om de sidste nyheder.

**Bang & Olufsen
Center**

**Arne Svendsen
Bang & Olufsen Center**

THISTED . STOREGADE 3
HURUP . BREDGADE 141
HANSTHOLM . BYTORVET 5
SERVICEAFD. TILSTEDVEJ 20

2tal
O P L E V E L S E

TLF. 97 92 00 77
TLF. 97 95 23 03
TLF. 97 96 25 00
TLF. 97 92 00 77

JUL I THY

1992

62. ÅRGANG

UDGIVET AF ERIK A. LAURIDSEN OG JØRGEN MILTERSEN, THISTED

Forhandles uden for Thy, Han Herred og Mors af
Danske boghandleres Kommissionsanstalt, Siljengade 6-8, 2300 København S.

JUL I THY

62. ÅRGANG

Redigeret af Jørgen Miltersen, Hanstholmvej 185, 7700 Thisted

Indholdsfortegnelse

<i>50 års jubilarer ser tilbage på Thisted Realskole</i> Af Kjeld B. Nilsson, Fyrtårnet, Strandstien 84, Dragør og Arne Ringgaard Pedersen, Schweizerdalstien 77, Rødovre	3
<i>Lykkelige år i Købmandsgården i Koldby</i> Af Jørgen Møller, Ved Parken 22, Koldby.....	10
<i>Heltborg Mølle</i> Af Aksel Kirk, Engkjærbovej 30, Elsted, Snedsted	18
<i>Stine Kudsk's plejesøn fik ikke bevilling som benbrudslæge</i> Af Jørgen Miltersen, Hanstholmvej 185, Tved	20
<i>Asgar Leerhøj fra Thisted reddede min juleaften</i> Af Henning Skov, H. C. Andersensvej 46, Viborg	24
<i>Fra det gamle album</i>	33
<i>Fra det ny album</i>	57
<i>Bekjæntgørelse</i>	69
<i>Breve fra læserne</i>	70
<i>Annoncer</i>	71

Forsidemotiv:

På vandring ved havet.

Foto: Knud E. Jensen, Hurup.

Fotos:

Klaus Madsen, Peter Mørk, Villy Yde Kjærgaard
med flere

Eftertryk uden aftale ikke tilladt.

Thisted Bogtrykkeri

ISBN 87 8513 121 0

50 års jubilarer ser tilbage på Thisted Realskole

Af Kjeld B. Nilsson og Arne Ringgaard Pedersen

*Fæ dør, frænde dør,
selv dør vi til sidst.
Ét jeg ved som aldrig dør.
Mindet om død mands dåd.*

Bogstavrimet fra »Hávamal« lyste de små elever i møde fra en planche på den fordums Vestre Skole i Thisted. Skolebørn var sidst i 1930'erne ikke forvænt med audiovisuel undervisning og computerspil. Der var landkort til at trække ned som rullegardiner, der hang stiliserede billeder af danske planter på væggene, og så var der plancherne med smukt indrammede leveregler at få forstand af og fryde øjet med.

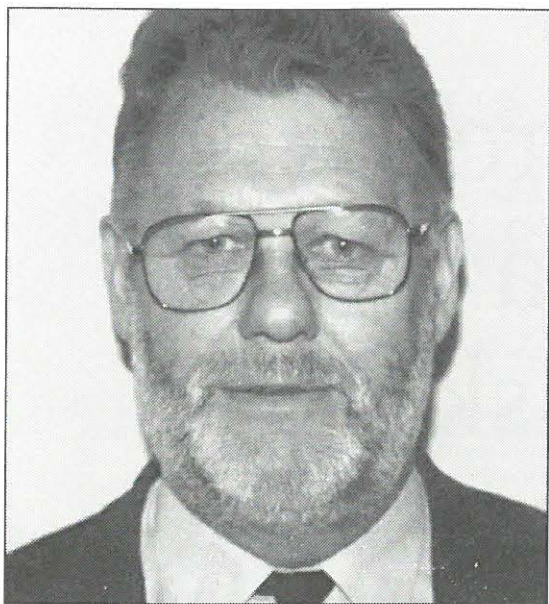
For modtagelige unge sind behøvedes der ikke mere til at gøre uudsletteligt indtryk. Når man betragter et billede af Thisted kommunale Mellem- og Realskoles samlede lærerstab, stillet op til parade i 1943, rinder ordene fra Hávamal i hu igen. Få af de gæve lærere og lærerinder er i live i dag. Men minderne om dem vil blive vakt til live om og om igen, når 50 års jubilarerne fra den nedlagte realskole på Plantagevej i maj 1993 stævner sammen i Thisted for at mindes deres skoletid.

Ikke alene lærerne, men også en del af eleverne fra årgang 1943 er siden gået bort. Ordet dåd er fordringsfuldt, men om en af de afdøde, Flem-

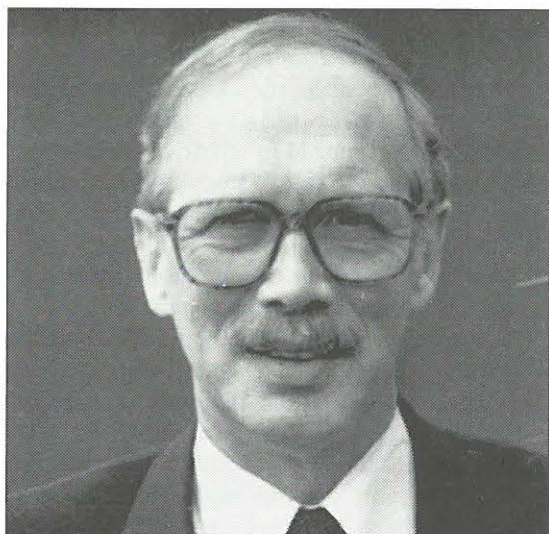
ming Steen Pedersen, kan man uden at overdrive tale om død mands dåd. Han sprang i brændingen fra havnemolen i Vorupør for at søge at redde sin søn og druknede sammen med ham.

At være lærer dengang for et halvt århundrede siden var måske ikke ligefrem dådligt. Men hver og en af de mere eller mindre fortræffelige lærerkræfter fortjener at mindes. De var personligheder hver på sin vis. Nogle på grænsen til at være originaler. De evnede at indgive nye generationer et ret imponerende mål af samvittighedsfuldhed og målbevidsthed. Det hold, som står foran et af de sjældne 50 års skolejubilæer, rister gerne nogle af disse lærere og den skole, de tjente, en minde-rune i forbindelse med 50 års festen.

På Plantagevej kan man stadig finde de bygninger, som en købmand Fjeldgaard skænkede, da Rigsdagen den 16. februar 1856 vedtog en lov om realskole i Thisted. Skolen skulle årligt have 1.000 rigsdaler af Sorø Akademis midler på betingelse af, at amt og kommune bidrog med et tilsvarende beløb. Det kneb med at finde lokaler, da justitsråd C. O. H. Hansen som folketingsmand for Thisted Amts 2. valgkreds havde fået amtsråd og byråd med på at bevilge det foreskrevne bidrag. Men så skar købmand Fjeldgaard igenem og opførte skolebygning og bestyrerbolig på sin egen grund ved Plantagen.

Arne Ringgaard Pedersen er født 1926 i Thisted og tog realeksamen i 1943 fra Thisted kommunale Mellem- og Realskole. 1946 student fra Rungsted Statsskole og i 1953 cand.jur. fra Københavns Universitet. Fra 1954 ansat i Københavns Kommunes direktorat for lønnings- og pensionsvæsen, siden 1969 som direktør.

Kjeld B. Nilsson, journalist og forfatter, er født 1927 i København, boede i Thisted i sine drengeår 1935-43 og tog realeksamen fra Thisted kommunale Mellem- og Realskole. Siden student fra Østre Borgerdyd og journalist ved Ringkjøbing Amts Dagblad, BT og Billed-Bladet. Har skrevet bøgerne »Piger på højt plan«, »Vin af rang« og »Skåne, vort glemte land«.

Kommunen indledte med at leje herlighederne af købmanden for 550 rigsdaler årligt, men købte senere det hele for 550 rigsdaler. Der blev opført en gymnastiksal i 1863, og skolen, der kun havde én etage, fik i 1898-99 bygget en ekstra etage på.

Efter en brand i 1924 blev der indrettet skolestuer også i tagetagen, og overlærerens privatbolig blev inddraget til klasseværelser, da elevtallet stadig steg. Skolen blev – i forbindelse med gymnasiets start – nedlagt i 1948, så den nåede ikke at runde et 100 års jubilæum på Plantagevej med de mange minder.

Da de elever, som nu fejrer 50 år jubilæum, kom til skolen, var den samme dag blevet overtaget af kommunen. De elever fra by og land, som blev sluppet ind i Thisted kommunale Mellem- og Realskole, måtte først bestå en mellemskoleprøve. Det var en sand skærsild, navnlig for mange forældre. For hvis de håbefulde poder i ti års alderen ikke klarede denne hurdle, var det ensbetydende med et farvel til enhver mulighed for at skue det himmelske lys på universitetet eller slå ind på en livsbane som embedsmand med ret til pension. Det var de honnorte ambitioner, som tidens forældre nærrede på børnenes vegne.

Eleverne fra oplandet måtte blive på skolen hele dagen og fortære medbragte madpakker i middagspausen, mens de heldigere elever fra byen kunne smutte af sted til hjemmets kødgryder, fordi skoletiden var 8.00 - 11.50 og 13.10 - 16.00 (om lørdagen dog kun til kl. 15.00!).

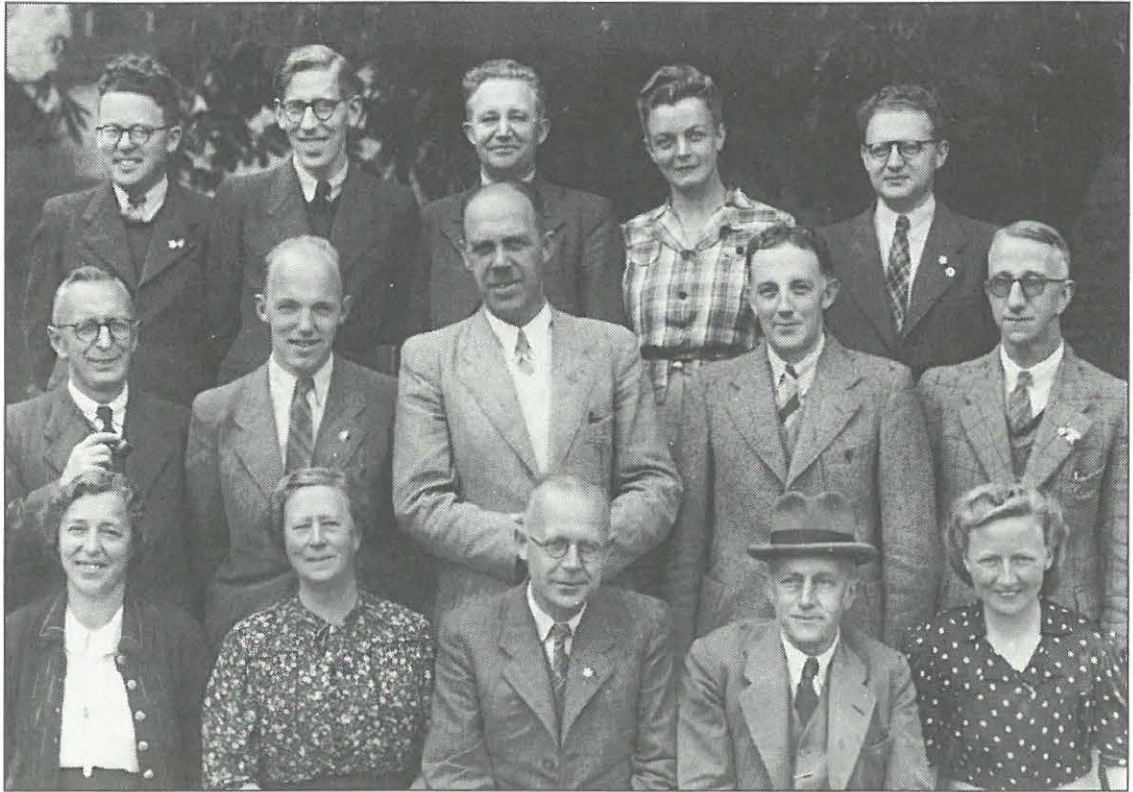
I 4. mellem og realklassen åbnede der sig en forjættende mulighed for at slippe tidligere hjem, hvis eleverne havde sans for geometri og matematik. Det var, når der stod »Lomholdt« på skemaet. Navnet stammede fra en pædagog, som havde samlet opgaver fra mange forudgående års realeksaminer, og man kunne få lov at gå hjem, når opgaverne var rigtigt afleveret.

»Hverdage« i skolens liv var naturligvis i overtal. Men skolen lagde også vægt på traditioner – ligesom den kunne klæde sig i festtøjet.

Begge dele gik op i en højere enhed hvert år omkring den 27. november, skolens fødselsdag. Til lejligheden indstuderede elever fra realklasserne en komedie eller et syngespil. I 1942, da vi gik i ældste klasse, var det Hostrups »Den tredie«. Det blev så opført for de små klasser – 1.-3. mellem – én aften, derefter for de store klasser, mens

De to realklasser af årgang 1943 fotograferet i skolegården på Plantagevej. Forreste række fra venstre: Viceinspektør A. C. Frederiksen, Ellen Kristensen, Julie Bergmann Jensen, Elly Christensen, Tove Agathe Borgaard, Ulla Bjerre, Inge Vøhtz, Lissy Dahl Olesen, Else Græsbøll, Inge Egedorf, Ellen Marie Brix, Ingrid Vangsgaard og Ane Poulsen Rask. 2. række: Flemming Steen Pedersen, Bente Jensen, Else Marie Bang, Elly Marie Jacobsen, Anna Debora Kristensen, Karen Marie Madsen, Inger Pedersen, Inger Svalgaard, Jenny Sunesen, Elly Krista Larsen, Else Margrethe Pedersen, Ellen Thorn og lærer Marius Jørgensen. 3. række: Ingvard Thomsen Jensen, Jens Magnus Nielsen, Tage Bisgaard, Orla Vestergaard, Poul Werner Lyhne, Eigil Visby Sørensen, Poul Østergaard Pedersen, Jens Breinholdt Andersen, Jørgen Andersen, Knud Dinsen og Helge Hjortdahl. 4. række: Henning Jørgensen, Arne Ringgaard Pedersen, Kristian Agerholm, Sven Theodor Christensen, Jørgen Post Bornerup, Kjeld B. Nilsson, Leo Andersen, Hans Bruun Bertelsen, Valdemar Hansen, Niels Hove og Jens Jørgen Jensen.

Thisted Realskoles samlede lærerpersonale for 50 år siden. Forreste række: Fru Ragnhild Jørgensen, frk. M. L. Steensgaard, overlærer Aage Jørgensen, viceinspektør A. C. Frederiksen, frk. K. Beck. 2. række: O. Frederiksen, Knud Hillers-Andersen, Marius Jørgensen, Peter Skov, A. Hove-Nielsen. 3. række: S. A. Wulffsberg-Andersen, F. L. Rasmussen, S. Chr. Madsen, fru M. Søndergaard, O. H. Degn.

forældre og andre pårørende fik adgang til en 3. forestilling.

Efter forestillingerne for eleverne bænkedes disse sig på gangen på 1. sal til fødselsdagschokolade og kringle. Indløbne hilsener blev her oplæst, for som det står i årsberetningerne:

»Mange gamle elever havde haft den smukke tanke at sende fødselsdagstelegram«.

Og så var der bal bagefter – med en altid veloplagt Marius Jørgensen på gulvet.

Om sommeren gik udflugten til Svinkløv, hvor der også blev sluttet af med dans – på badehotellet. Fra Borgerskolen havde vi vænnet os til udflugter til Sjørring Volde, så dejlige fjerne Svinkløv med mulighed for sværmeriske ture i plantagen var værdsat.

Når sommerhalvårets gymnastiktimer ikke blev henlagt til badeanstalten ved »Stenhuset« på Dragsbækvej, gik turen gennem »Skoven« op til

fodboldspil på Dyrskuepladsen. Hertil var uden for skoletiden også henlagt drabelige fodboldkampe mellem skolens forskellige årgange. I 1941 samlede et opgør mellem realklassernes hold og holdet fra 4. mellemklasserne et stort publikum, som oplevede den store sensation, at vi fra 4. mellem trak det længste strå. Fodboldsæsonens store begivenhed var dog det årlige slag med Hurup Realskole – altid henlagt til den 26. september, Chr. X's fødselsdag.

Og så glemmer vi ikke en herlig tur på cykel til Sydthys oase – Morup Mølle – med A. C. Frederiksen og Marius Jørgensen i spidsen. Her var realklasserne sankthansdag 1942 rigtig ude for sig selv.

Resultaterne af fem år på Plantagevej blev offentliggjort i slutningen af marts hvert år i de tre lokale aviser, med eksamens karakterer – høje og lave – som en forløber til andre indskre-

tioner, nemlig i bestselleren – skatte- og adressebogen for Thisted – som kunne købes i byens boglader fra tidlig morgen den 1. april.

Og produkterne – afgangseleverne – var gode. Erhvervslivet i Thisted stod på spring, og sjællandske kostskolers porte stod åbne. På et vist tidspunkt i 30'erne var 1/3 af Rungsted Statskoles 65 kostelever fra Thisted og omegn.

Dette nævnt som en cadeau til den gode lærerstab, som befolkede katedrene på Plantagevej. Nogle af lærerne står stærkere i erindringen end andre.

Hvor man i verden møder en gammel elev fra »vores« realskole falder talen uvægerlig på Marius Jørgensen, kendt fra idrætspladsen og den lokalpolitiske skueplads, men for os tillige en uforlignelig engelsklærer. Ja, for mange af os var tilknytningen så stærk, at Marius' fødselsdag – den 20. juli – i hans lange otium kunne være en kærkommen anledning til at se ind i hjemmet på Dragsbækvej 74. Her kunne vi så også få lejlighed til at hilse på »Sulla«, Ragnhild Jørgensen, som også var blandt de skattede lærere.

Navnet Sulla lyder måske ikke særlig flatterende. Men det havde hun udelukkende pådraget sig, fordi et af kapitlerne i historiebogens afsnit om den romerske oldtid bar overskriften »Marius og Sulla«. At konsul Sulla var en mand, generede ikke de små ånder i mellemskolen. Årgang efter årgang af elever faldt for fristelsen til at genoplive det klassiske parløb mellem Marius og Sulla.

A. C. Frederiksen, der sluttede med titel af viceinspektør, var en uforlignelig dansklærer. En både afholdt og respekteret pædagog af den gamle skole. Ingen af hans elever glemmer hans »1000 ord«. Det var en lille lommebog, hvor man efter diktat indførte med skønskrift tusind lumskede gloser, som havde indbyggede muligheder for stavfejl eller misforståelser. Ingen af A. C.s elever har formentlig senere i livet stavet gjort med »d«.

En hårdtslående pædagogik, som ikke kunne gå an i vore dage, var almindeligt udbredt i realskolen for 50 år siden, uden at nogen drømte om at kny i den anledning. Særlig lærer Knud Hillers-Andersen, der senere blev en højtt værdsat

Fra opførelsen af Hostrups »Den tredje« på skolens fødselsdag i 1942: Kjeld B. Nilsson, Hans Bruun Bertelsen, Poul W. Lyhne, Inger Svalgaard, Ulla Bjerre, Lis Hove, Helge Hjortdahl, Tove Agathe Borgaard, Else Kramer, Julie Bergmann, Lissy Dahl Olesen og Knud Dinsen.

Disse håbefulde unge mennesker gik i 1939 i 2. klasse B på Thisted kommunale Mellem- og Realskole. Navnene var siddende fra venstre: Ragnhild Melchiorsen, Inger Svalgaard, Jens M. Nielsen, lærer Marius Jørgensen, Ole Olesen, Lissy Dahl Olesen, Karen Marie Madsen, Harry Petersen og Orla Vestergaard. 2. række: Aase Borup, Erna Sørensen, Elly Larsen, Jørgen Lunde, Flemming Steen Pedersen, Jenny Sunesen, Ane Rask, Ellen Thorn og Ingrid Vangsgaard. Bageste række: Inger Pedersen, Inge Vøltz, Arne Ringgaard Pedersen, Lars Christian Krogh, Kjeld B. Nilsson, Niels Eigil Westergaard, Poul W. Lyhne, Tage Bisgaard og Poul Østergaard Pedersen.

skoleinspektør i Frederikshavn, slog en proper næve, når han delte lussinger ud med imponerende tilløb i armsvinget. Hænderne sad endnu mere løse på lærer Wulffsberg, kaldet Wulle, som hyppigt tjente en ekstraskilling som gårdvagt.

Hvis en elev blev grebet i at planke den ad en smutvej gennem skolegårdens cykelskur ud til friheden for at hente wienerbrød eller lidt mundgodt hos slikmutter på hjørnet af Plantagevej og Bisgårdsgade, faldt afstraffelsen på stedet, når synderen blev observeret på vej tilbage over plankærket.

Den mere stilfærdige O. F. – forbogstaverne stod for Otto Frederiksen – eksekverede også straffe på stedet med proper næve, når han var gårdvagt, men ingen skred ind over for en så håndfast pædagogik, som er uhørt et halvt århundrede senere, for overlæreren selv, den stilfærdige Aage Jørgensen, kunne såmænd også gribe til

slående midler, når en elev skulle sættes på plads. Han tabte nærmest besindelsen, da en af vore klassekammerater, Svend Westh, hidsigt blev skubbet ned på plads bag sin pult efter en overhaling, for han havde knaldperler i sin baglomme, og de gik af med et brag. En drønende protest, som slet ikke var planlagt som senere ungdomsoprør.

Og så skal det slet ikke lyde, som om vi var en plaget generation, der sygnede og sukkede som staklerne i Hans Scherfigs forsømte forår. Vi kunne lide vor skole, vi brød os om at suge lærdom til os, vi syntes vi havde tid og kræfter til mange fritidsglæder, og vi havde sympati for langt de fleste af lærerne. Et lille eksempel. Lærer Degn havde førstehjælp som sin altoverskyggende hobby, og for at glæde ham var vi mange, som meldte os ind i Dansk Ungdoms Røde Kors.

Lærer Peter Skov var sønderjyde og havde gjort

første verdenskrig med i de tyske skyttegrave. 50 års jubilarer glemmer aldrig den usædvanlige skoledag, de oplevede den 9. april 1940, da lærer Skov formiddagen igennem hang over skolens radioapparat i naturhistorielokalet og prøvede om han kunne aflukke de tyske værnemagtsberetninger og sejrsmeldinger mere konkrete oplysninger, end der kunne malkes ud af Statsradiofoniens ensformige gentagelser af opfordringen fra kong Christian og statsminister Stauning til at bevare ro og orden og udvise respekt for enhver, der havde en myndighed af udøve.

Alt fra denne skæbnsvangre dato står prentet i erindringen. Den ene af forfatterne til denne artikel, Kjeld B. Nilsson, boede på 2. sal i ejendommen Dronning Louisegade 14, hvor trafikassistent Borup fra DSB boede på 1. sal. Han vidste allerede kl. 5.30 fra jernbanestationens telegraf, at toggangen var afbrudt i det sydlige Jylland på grund af tysk besættelse. Han viderebragte det sørgelige budskab til hele opgangen, der blev kimet ud af sin søvn. På vej til skole mødte Kjeld sin medforfatter Arne Ringgaard Pedersen, som heller aldrig glemmer, at det var lige ud for den daværende bager Odde i Vestergade, han fik den første besked om den tyske besættelse.

Da undervisningen, som det var svært at holde tankerne samlet om, blev afbrudt ved middags-tid, var de første tyske kolonner allerede nået frem til Thisted. På Store Torv stod en feltgendarm, som viste vej for motorcykler og pansrede mandskabsvogne. Værnemagten var ikke i tvivl om, hvilke gader i Thisted der var brede og lige nok til at give fri passage for kampvogne og kanoner. Et par år tidligere stod der en 18 meter lang udstillingsbil fra urfabrikken Kienzle på Store Torv. Tænksomme thyboer havde svært ved at

se formålet med at sende dette store skrummel af en bil gennem Danmark, for de ombordværende solgte aldrig et ur. Men ingen fik adgang til vognens aflukker, hvor officerer fra de tyske ingeniørtropper filmede og opmålte gader og veje, som den langstrakte udstillingsbus rullede gennem.

Minder om onde år og god skolegang må nødvendigvis være tæt sammenvævede for vores årgang. Hvem af os kan således glemme, at det var under en af de store idrætsuger på TIK's Stadion i Dragsbæk, at tyskerne den 22. juni 1941 rykkede ind i Sovjet, og vi fattede håb om, at det måtte være begyndelsen til enden.

Hvem kan heller glemme, at vi var oppe til realeksamen, da det folketingsvalg, som blev en national demonstration med øretæve til de danske nazister, fandt sted 23. marts 1943. Skolens gymnastiksal var valglokale, hvor byens borgere defilerede dagen lang med kongemærke i knaphullet. Og skæbnens ironi ville, at vi var oppe i tysk.

Det sprog var ikke særlig populært hos den tids elever, og det skyldes ikke kun terpingen af kasserolle-bøjning og andre gramatiske besværligheder.

Da vi blev sendt ud i livet med vore realeksamens-resultater, kunne overlærer Aage Jørgensen ikke tale frit fra leveren i sin translokationstale. Men talen slog i besættelsestidens ånd stærkt på de nationale strenge, og i Thisted's tre aviser, som alle refererede talen, var læserne vant til at læse mellem linierne.

- - -

For at genopfriske disse minder, og sikkert mange andre, stævner 1943-holdet til maj mod landet og byen mod nordvest.

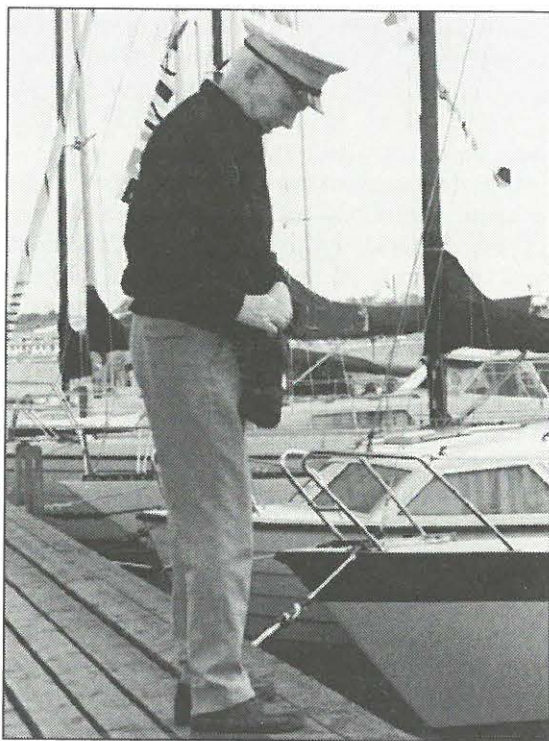
Lykkelige år på Købmandsgården i Koldby

Jørgen Møller fortæller om barndommens glæder og tiden som lærling i faderens forretning

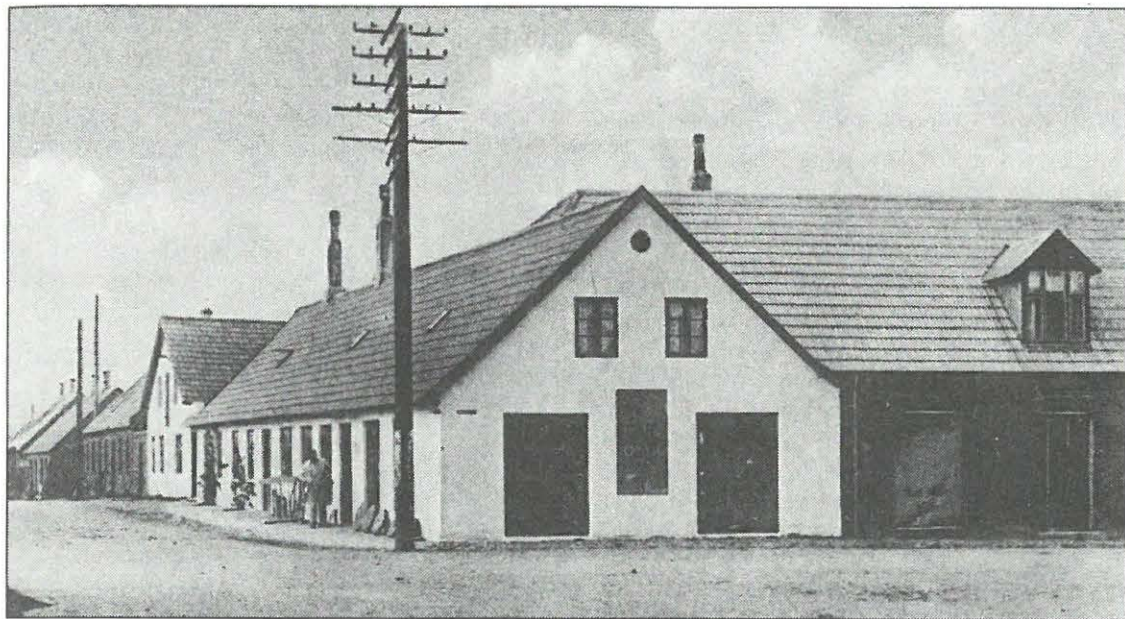
Jørgen Møller voksede op i Købmandsgården i Koldby, hvor han også havde en del af sin læretid. Resten af den grundige uddannelse fik han hos den dengang navnkundige købmand Herman Kjær i Brabrand. Læretiden var i årene 1933-37. Jørgen Møller blev selvstændig købmand i 1948 og var aktiv frem til 1981, da han solgte forretningen. I de aktive år var han meget engageret og var i mange år medlem af bestyrelsen for Thy Købmandsforening.

Det er vist almindeligt, at man mest husker sin barndoms dejlige, varme sommerdage, og at der altid var masser af sne og is om vinteren. De mere grå dage glider i baggrunden, når jeg tænker på min barndom i Koldby, hvor jeg voksede op i Købmandsgården.

For vi børn var landsbyen en herlig legeplads. Vi legede praktisk taget sammen alle byens børn, godt nok mest piger for sig og drenge for sig. Men der var alligevel en del fælleslege, som alle børnene deltog i. Specielt husker jeg disse fælleslege i de lange, lyse sommeraftener. Der var jo ikke den alt for hurtige trafik, som vi har i dag, så børnene var meget privilegerede, hvad legemuligheder angik på byens gader og veje.

Jørgen Møller, forhenværende købmand. Født 26. oktober 1917, udlært 1937, selvstændig købmand fra 1948. Afhændede forretningen 1981. Har godt helbred og er stadig aktiv, bl.a. som ulønnet havnefoged i Vildsund i sæsonen.

Sådan så Købmandsgården i Koldby ud fra ca. 1915 til 1940.

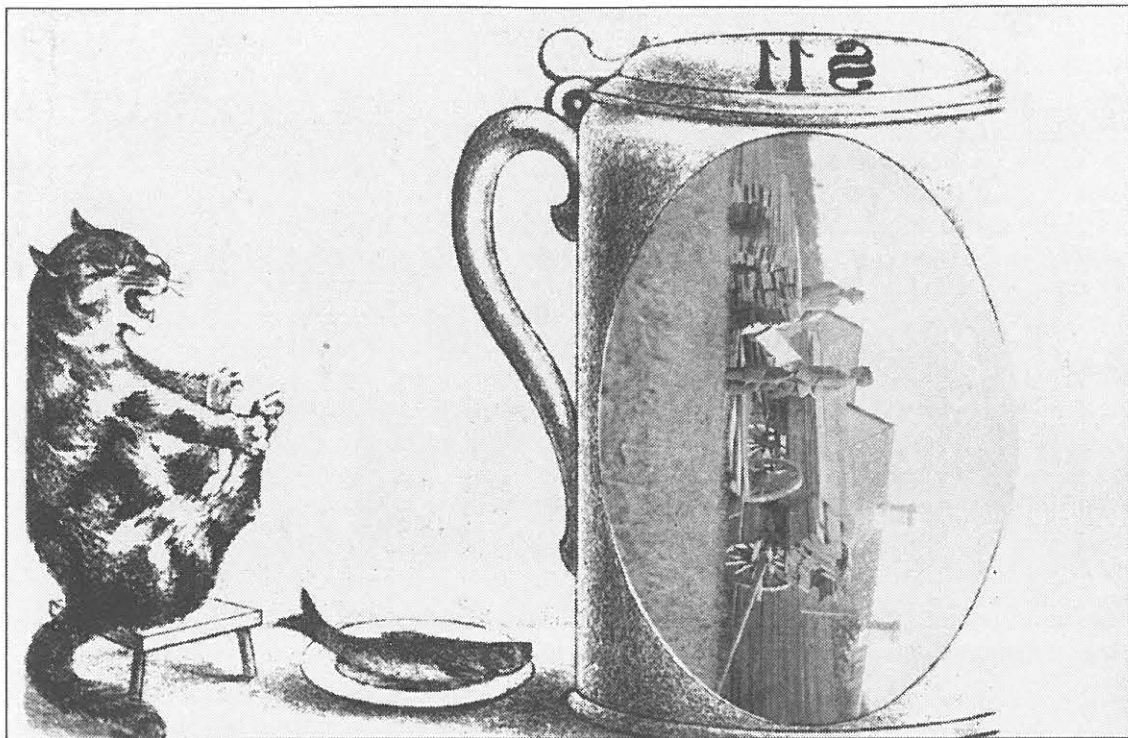
Var vejret dårligt, var tømmerlageret og den gamle ladebygning med hejseværk til håndkraft, høloft og spidsloft, som dannede nordfløjen i Købmandsgården, en herlig legeplads. Vi havde mange dyr: heste, en gris, høns og duer, kaniner og om sommeren ofte en ged og selvfølgelig hunde og katte. Far var en stor dyreven, og han overvågede meget nøje, at vi respekterede og passede de dyr ordentlig, som enten var vore egne, eller som vi skulle passe. Jeg er blevet vækket af min søde søvn, fordi jeg skulle ud at strø den elskede islænder for natten, hvilket jeg havde glemt.

Af legene husker jeg at spille pind eller »jep«, som vi kaldte det. Midlerne var lette at skaffe, to mursten, en lang og en kort kæp og så delt i to hold. Ligeledes tagfat, prik-prente, gemmeleg, »forvår å finnn«, røver og soldater, hop i paradis, antonius, spille klink, »so i hul« med klinkkugler, almindeligvis forskelligt farvede lerkugler til fem stk. for 1 øre. Pigerne spillede meget bold med to-tre eller flere bolde op mod en mur, og vi drenge spillede også lidt fodbold, hvis en af os havde en fodbold, og den ikke var punkteret.

Om vinteren lavede vi snehuler og flotte, næsten uindtagelige sneborge. Sneboldkampe var

en stor fornøjelse, undtagen hvis der gik en rude i kampens hede. Vi kælkede, mest på selvlavede slæder, oftest ned ad Nyeboes høj, men der var mange andre muligheder i omegnen. Hest og kane var jo det mest benyttede befordringsmiddel om vinteren, så chancen for en kanetur var stor, eller man fik lov til at spænde sin slæde bagefter kanen. Selvfølgelig legede vi også på isen på de mange oversvømmelser, der var dengang, nogle løb på skøjter, men de fleste brugte slæden og et par kæppe med ispigge i den ene ende. Siddende på slæden med en sådan iskæp i hver hånd kunne man få en vældig fart på. Blæste det stærkt, kunne et kosteskaf med en stump »sejl« gøre det ud for iskæppene. Et par træsko beslåt med jernringe var også gode på isen.

Min far, Carl Møller, havde i 1912 overtaget Købmandsgården efter sin far. Landsbyen havde i midten af 20'erne omtrent 200 indbyggere og dertil et godt opland med mange mellemstore og mindre gårde og husmandssteder. I landsbyen var der nogle få andre forretninger: brugsforening, manufakturhandel og brødudsalg. Men der var alle slags håndværkere: skomager, skrædder, urmager, murere, bager, smede, tømrere, snedker, karetmagere, mekaniker, maler, træsko-

Den gamle tømmerplads var motiv på et krus.

mand, barber osv. Foruden læge, apotek, dyrlæge, jordemoder, et lille sygehus, et brevsamlingssted og en to-klasset skole.

Da bedstefar, Christian Møller, startede i 1884, var det i et lille hus med butik i den østre ende. Den tidligere ejer var gået fallit, så der var meget lidt inventar og vistnok intet varelager at overtage. I tidens løb blev der bygget til og lavet om, så der nu var en rigtig firelænget købmandsgård beliggende midt i byen ved korsvejen.

I midterfløjen mod syd ud til stationsvejen var der beboelse og butik, der fortsatte i østfløjen, ud mod landevejen, med glasbutik, isenkrambutik og støbegodsbutik, og bagtil ud mod gården et ret stort lagerrum med stor lagerkælder underneden. På loftet herover var kommisværelser, lærlingeværelse samt lagerplads. Over midterfløjen værelser og stor loftsplads. I vestfløjen fortsatte beboelsen med soveværelse og børneværelser, vaskehus, fadbur, tøverum, rejsstald med karlekammer bagved, derefter tømmerlager og tjærerum. Oven over vestfløjen var der kornloft med hejseværk og kageknuser (kraftfoderkager kom i hele plader).

Nordfløjen, der egentlig var bygget som lade og stald, da min bedstefar en tid havde tilkøbt en del jord og drev landbrug ved siden af, indeholdt nu brændselslager, andet lagerrum, vognport, garage, hestestald og ovenover høloft og tømmerloft, desuden et stort dueslag med masser af duer.

Bag ved nordfløjen lå hønsehus, møddingplads, kullager samt et træpakhuis på piller, og bagved igen tømmerplads og tørreplads og endelig en stor, dejlig have med høje træer og lysthus.

Familien bestod på dette tidspunkt af far, mor og fire børn, desuden én eller to kommissar, to lærlinge, én pige og én barnepige, desuden fungerede jordemordermanden på denne tid som gårdskarl og kusk.

Købmanden passede først og fremmest sit kontor, ekspederede også kunderne i butikken, når der var meget at bestille, men derudover snakkede han også meget med kunderne. Nok mest med det ret faste klientel af mænd, der daglig kom og sad på bænken i butikken for at snakke og drille hinanden, på en som regel gemytlig måde.

Et eksempel: Nielsen, forhenværende gård-

mand, til smeden: »Har du været oppe på gården, siden jeg solgte den?«

»Jo!«

»Var der nogen forandring?«

»Ja, han betalte regningen uden vrøvl!«

Eller:

Købmanden kommer ud fra kontoret.

»Hvem var det, du talte med?«

Købmanden iltert:

»Det rager ikke dig, men det var et firma i Århus.«

»Jamen, hvorfor brugte du så ikke telefonen?«

Drillerierne fandt ofte sted, men sladder har altid, også senere, været bandlyst i butikken.

I butikken var det førstekommissen, der sørgede for, at alt blev gjort. Han havde uindskrænket magt over lærlingene, gårdskarl og eventuel løsmedhjælp. Som førstekommiss kunne far ikke godt bruge andre end dem, han selv havde udlært. Til gengæld blev de der ofte i mange år, blev respekteret og nød mange goder: kunne låne bilen, delte en pilsner med far til aftensmaden, mens vi andre måtte nøjes med husholdningsøl, hvidtøl.

Lærlinge stod i lære i fire år, fik kost, logi, lidt løn og desuden et sæt tøj hvert år til jul. Der var gerne to år mellem de to lærlinge, således, at når den ene var udlært, var den næste to år henne, og man kunne tage en ny ind. Det var en eftertragtet læreplads, hvor man virkelig fik lært faget.

Der var ofte venteliste, men far ville helst have en dreng fra et husmandshjem, for som han sagde: de havde lært at bestille noget, havde respekt for tingene, og så var de normalt også dyrevenner, hvilket han selv var i allerhøjeste grad.

Far var god til at skaffe de unge mennesker gode pladser, når de rejste herfra. Lærlingene gik også på handelsskole tre aftener á to timer om ugen, men kun om vinteren. Det var efter almindelig arbejdstid og foregik i Hørdum, to km cykel-tur i al slags vejr.

Det var førstemandens opgave at lukke butikken op kl. 7.00 om vinteren og 6.30 om sommeren, så den lange arbejdsdag kunne begynde. Butikken lukkede kl. 18 ugens første fire dage, kl. 19 om fredagen og kl. 21 om lørdagen. Der var ikke noget, der hed middagspause. Man sad ned, så længe måltidet varede, og der var ikke noget

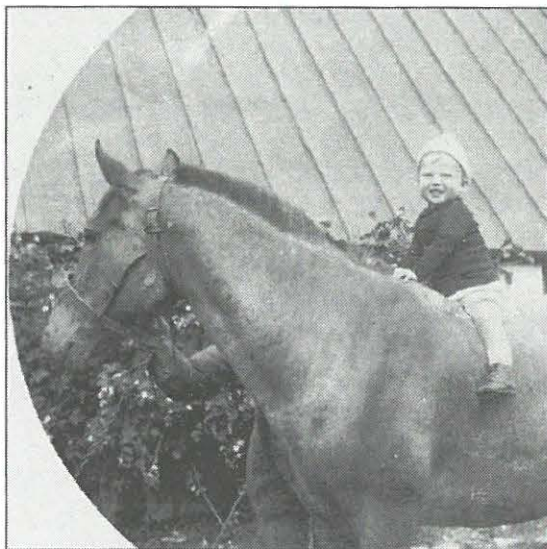
med at sidde og trække tiden ud, nej, når man var færdig, var det »Tak for mad!« og så i gang med arbejdet igen. Det var ganske naturligt for os. Dermed være ikke sagt, at når lejligheden gaves, var vi parat til at holde pause.

Når butikken var lukket lørdag aften kl. 21, og vi efterhånden havde fået kunderne ud – butikken var et naturligt samlingssted lørdag aften, og det var hyggeligt – skulle hylderne fyldes op, og der skulle gøres ekstra rent i butikken. Så det var som regel midnat, inden vi var færdige. Det bevirkede, at jeg som regel i hele læretiden sov til middagstid om søndagen.

Der var altså ikke ret megen fritid, men det passede godt med, at man jo ikke havde ret mange penge at bruge, for det er jo fritiden, der koster penge. Trods lang arbejdsdag og få penge mindes jeg da mine fire års læretid, dels hjemme, dels i Brabrand, med glæde.

Som lærling kom man almindeligvis ikke til at ekspedere kunder i butikken det første år – en undtagelse var en elskelig, gammel tømrer, som til den ny lærling sagde: »Kom hen og ekspeder mig, for jeg er en god en at øve sig på. Det gør slet ingenting, hvis du gør fejl!«

Yngste lærling skulle hver morgen fylde skuffer. Næsten alt var i løs vægt, så der var uendelig mange skuffer at fylde. Mel, sukker, ærter, sve-

Jørgen Møller på »Musse« i gården ved den gamle ladebygning ca. 1918.

sker, ris, rosiner, korender, mandler, kokosmel, salt, soda osv. Der skulle tappes sprit, eddike, saft, sirup og meget andet i flasker og oxhofter (store tønder, der så vidt jeg husker rummede 240 liter) på tøndestolen i kælderen. Forinden skulle flaskerne gøres rene – i koldt vand, forstås – i et stort kar ude ved pumpen i gården (senere ved en vask med vandhane i kælderen). Vel ca. én gang i måneden skulder der vaskes oste på samme måde, og det var med groft salt i vandet både sommer og vinter. Det drejede sig om 80-100 oste, samt alle hylderne, de lå på i kælderen. Frost i fingrene var ofte resultatet.

Yngste lærling skulle løbe ærinder, springe for kommisserne (og ældste lærling, hvis han var den stærkeste). Han skulle udlevere brændsel og foderstoffer, tømmer m.m. til kørende kunder, hvis ikke gårdskarlen var til stede, og i så tilfælde også hjælpe kunderne med at spænde hestene fra og for vognen.

Som ældste lærling var man straks lidt mere, i alt fald i egne tanker, men her var opgaverne også mange, ekspedere ved disken, veje af, ordne alle

glas med krydderier, holde gærspanden pinlig ren, ligeledes det store ostedskab i butikken. Det var også hans opgave at holde hylder med kolonial, glas, porcelæn og isenkram rene. Alt skulle have en omgang med pudsekluden og hylderne en fugtig karklud. Mel, sukker, ja alt blev vejet af på de to messingvægte på disken.

Det støvede meget, så ældste lærling måtte ofte gennem denne proces, der for mig var det kedeligste arbejde i butikken. Nej, ekspedere kunder ved disken, det var sagen, og hvis man så, når dagens salg blev talt op på det store fire skuffers »National« kasseapparat, havde solgt mere end kommisserne, var man ikke let at komme om ved.

Gårdskarlen kørte med de to lette heste for en stærk let fladvogn blandt andet landture, mest med kolonialvarer, fast i hver uge. Derudover mindre partier brændsel, korn, foderstoffer, cement og trælast rundt i byen og oplandet, samt alle slags varer hjem fra vort pakhuis ved stationen i Hørdum, ca. 2 km herfra.

Dette pakhuis af træ stod på piller lige ved

Jørgen Møllers far og en søster i faderens bil ca. 1915.

Bedsteforældre i haven ca. 1915. Stående til venstre Laura og M. P. Kastberg (mormor og morfar), til højre Ingeborg og Christian Møller (farmor og farfar). Siddende tre mostre. Den lille pige er min ældste søster.

banelinien, så sække, kasser, tønder og meget andet kunne læsses direkte fra banevogne til pakhus. Varerne kunne så fra pakhuset køres hjem ved lejlighed, når vi havde tid dertil. Tunge gods eller større partier af korn, foderstoffer, brændsel, cement og tømmer besørgeades af byens vognmand med hans kraftige heste og vogne. Han havde nok lige fået sin første lastbil, men den var ikke ret stor og kunne ikke helt erstatte hestevognene.

Foruden at passe børn og hus sammen med pigerne var det også mors opgave at tælle alle kontrabøgerne sammen til den første i hver måned, og da der var langt over 100, og man ikke havde regnemaskine, var det et stort arbejde. I perioder var der også ansat en kontordame, som så overtog kontrabøgerne og aflastede far med det øvrige kontorarbejde.

Da alle ansatte var på kost og logi, var det en temmelig stor husholdning, 12-15 mennesker til morgenmad, formiddags mellemmad, middagsmad, eftermiddagskaffe, aftensmad og ofte også aftenkaffe. Da næsten alt var hjemmelavet, var der nok at se til for mor og pigerne, som jo også skulle gøre rent i alle værelserne og rede senge hver dag.

Til storvask fik man hjælp af en vaskekone til de store mængder af håndklæder og sengelinned foruden familiens tøj. Det var enkle hjælpemidler, gruekedel og vaskebræt, vandet måtte hentes ved pumpen på gårdspladsen, ikke noget med selvvirkende vaskepulver (det fandtes ikke), men brun sæbe, soda og hvid stangsæbe, marseillessæbe, samt blåelse og qvialayabark. Tøjet blev hængt til tørre om sommeren på tørrepladsen og om vinteren på loftet. Så skulle alt tøjet rulles

eller stryges. Det var vi drenges opgave at trække rullen.

Til middagsmad eller til kaffe var der ofte en ekstra gæst ved bordet, en håndværker eller en petroleumskusk, en skærsliber eller en repræsentant, der havde så stor kollektion, at han var der hele dagen. Ved juletid og også i anden anledning var det almindeligt, at specielt kørende kunder var inde til en kop kaffe, så man kunne forstå, at kvindernes arbejde var en betydende del af livet i Købmandsgården.

Noget helt specielt for alle i købmandsgården var tiden op til jul. Julehandelen var af stor betydning, dels var der forventningerne til årets største højtid, med hvad dette indebar af glæde og festligheder, dels var der den økonomiske side af sagen, for december måned var i omsætning mere end dobbelt så stor som enhver anden af årets måneder. Julehandelen svigter aldrig, sagde far altid.

Da stort set alle kolonialvarer var i løs vægt, begyndte man allerede sidst i november at veje mange forskellige varer af i papirposer, så man havde noget at stå imod med, når julehandelen rigtig tog fat. Jeg husker, at for eksempel flormel blev vejlet af i 1 kg, 2 kg, 3 kg, 4 kg, 5 kg og 8 kg (1 lispund). Det foregik om aftenen for det meste på den måde, at yngste lærling fyldte poserne, ældste lærling vejede, og kommissen lukkede papirposerne. Ikke noget med klisterbånd, snor eller gummibånd, nej det tillærte rette håndlag, og poserne kunne falde på gulvet, uden at lukningen gik op. Til sirup havde man nogle specielle sirupsflasker, der kunne tage 1 kg, og dem blev der fyldt nogle hundrede af op til jul til de brune kager og til blodpølsen. Alt blev jo hjemmelavet ude hos kunderne.

Den rigtige juleprægede handel begyndte ca. 10-12 dage før jul. Vi havde da en lørdag aften, som vi kaldte den lange aften, for da måtte vi være oppe så længe vi kunne. Det var meget spændende at være med til alt det usædvanlige, der foregik denne aften, hvor det til julen hjemkøbte legetøj blev pakket ud som supplement til

det, butikken havde i forvejen. Og så pyntede kommissen et af de største vinduer med legetøj sådan, at når der stod en dukke i højre side, skulle der også stå én i venstre side. Der skulle være orden i symetrien. De øvrige vinduer blev også julepyntet med juletræs-pynt, lys og kulørt papir og lignende til at lave julestads af. Et par vinduer med gaveting i porcelæn, krystal og glasvarer i øvrigt. Der var vinduer med husholdningsting, potter og pander, og et med værktøj osv. Denne aften blev juleknaset også pakket ud og stillet frem (og var det så heldigt, at noget var itu, fik vi lov at smage). Appelsiner, nødder, figner og dadler blev fundet frem. De fleste dadler kom i store hårdt sammenpressede blokke, som med megen møje og besvær (og fedtede fingre) blev skilt ud i stykker på ½ kg og pakket ind i pergamentpapir. Det meste juleøl blev solgt i ankre, små trætonder, som ude hos kunden blev forsynet med en træhane, så man kunne tappe efter behov eller behag.

Der var åbent til kl. 21 hver aften den sidste uge før jul, så det var trætte butiksfolk, der juleaften lukkede butikken kl. 16. Det var almindeligt, at kunderne ude fra oplandet kom kørende – kone, mand og ofte også børnene – og gjorde hele julehandelen på én gang. Det var hyggeligt, og der sluttedes ofte af med kaffe i privaten.

I privaten var der sandelig også juletravlt. Alt skulle jo være i orden til den store højtid. Man lavede næsten alt selv, bagte kassevis af småkager, kogte rødbeder, lavede blodpølse, sylte og pålæg, klippede julepynt og gemte julegaver. Vi var altid mange juleaften, bedsteforældre og anden tilrejsende familie, et par gamle naboer og de unge mennesker, der ikke kunne nå hjem til juleaften. Der var få og enkle julegaver, lidt legetøj til børnene, men ellers mest nyttige »bløde pakker«. Ikke det kolossale store julegaveopbud, der er almindeligt nu om dage. Vi var taknemmelige for lidt og var nok mindst lige så lykkelige som nutidens børn.

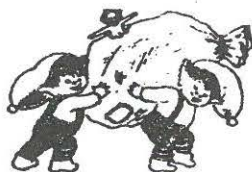

JUL I KØBMANDSGÅRDEN

Til julen har vi mange ting,
som godt kan glæde bringe.
I vor butik vi står på spring,
så du kan bare ringe.

Det bedste vil dog være, at
du selv på varen kikker,
vi har jo alt fra ris til vat
i den slags go'e butikker.

Vi sætter ikke prisen højt,
men kvalitet vi holder.
Begær det rager os en døjt,
kun sorg det men'sker volder.

Vi holder mest af godt humør,
vort helbred stærkt det gavner.
Og mismod giver skidt kulør,
nej, vogt dig, hvor du havner.

Vi har et udvalg, ak, så flot
af julens rare sager,
og resultatet det bli'r godt,
når du til julen bager.

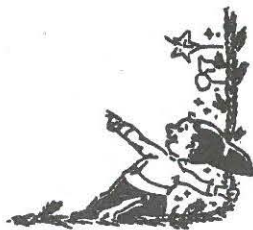
Og du skul' se en masse vin
og spiritus, som fylder
tillige med likør så fin
godt på butikkens hylder.

Ja, Møllers kaffe den er kendt
i alt fald her i gaden,
dog nogle gange er det håndt,
at fremmede vil ha' den.

Den danske købmand, som er fri,
han sælger sine varer
i kvaliteter, han kan li',
og kunden derved sparer.

Når julen når til vore hjem,
vi nyder fredens dage,
og gode minder vælder frem
om jul fra år tilbage.

Jørgen Møller.

Heltborg Mølle

Af Aksel Kirk, Elsted

Det glædede mig at læse JUL I THY 1991 med det smukke forsidemotiv af Heltborg Mølle. Mit barndomshjem lå tæt ved møllen, som min slægt har haft tilknytning til gennem ca. 250 år. Min bedstefar (farfar), Jens Nielsen Kirk, født 8. september 1836, blev som ung udlært som smed i Tåbel ved Vestervig. Han aftjente i 1859 sin værnepligt i Kiel, som dengang hørte under Danmark. Han var med i krigen 1864, da Sønderjylland gik tabt, men slap ud af krigen med livet i behold og nedsatte sig 20. august 1864 som selvstændig smed i en gammel smedie i Heltborg. I smedien var der et lille kammer på 9 kvadratmeter. Det nøjedes han med som ungarl i 13 år. De eneste møbler var en seng, en stol og et chatol. I dag pryder chatollet mit hjem i Elsted.

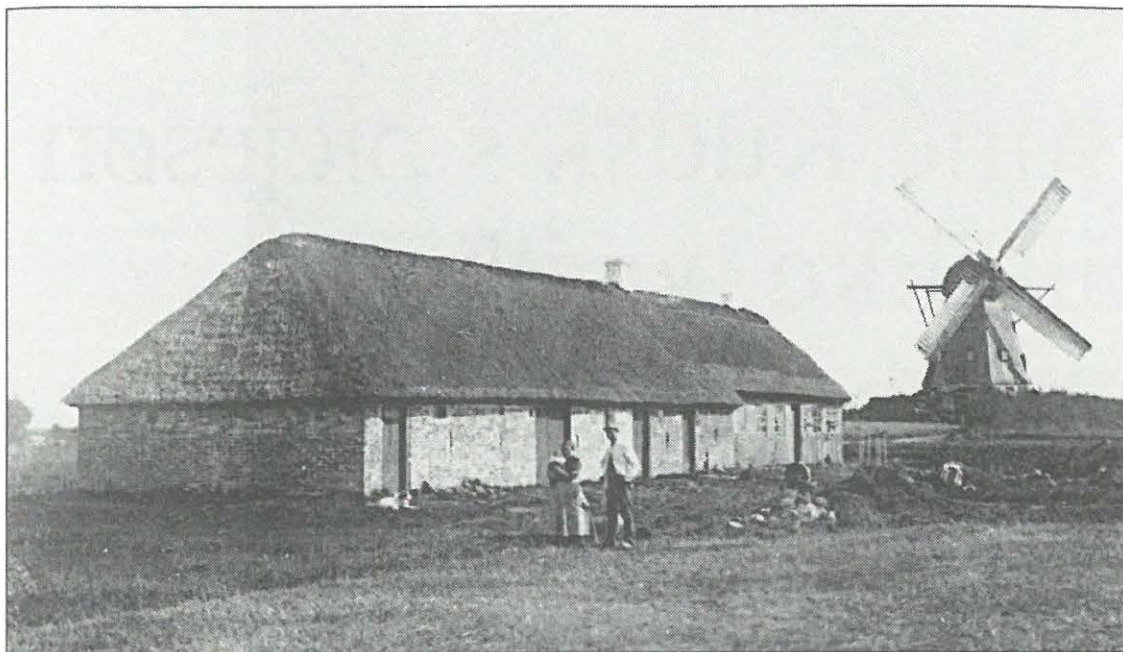
Da min farfar blev gift i 1878, overtog han fædrenehjemmet. Samtidig blev smedien flyttet hjem til det sted, hvor den står endnu. Desværre i forfald. Min farfar var nu både smed og landmand. Endvidere blev en række tillidshverv betroet ham gennem årene. Han var bl. a. sognefoged og ligsynsmand. Sin gerning har han skrevet om i dagbøger gennem 40 år. Endvidere er hans regnskabsbøger gennem 25 år bevaret.

Den 9. juni 1875 skrev han i dagbogen: Eftermiddag var jeg i Vestervig hos sagfører Graversen, da fader og Skaarup holdt termin. Sidstnævnte,

hvis fulde navn var Peder Skaarup Nielsen, 30 år, var søn af møllebygger Peder Vorm i Villerslev. Peder Skaarup, som var uddannet møllersvend, var 5. april 1875 blevet gift med den 25-årige Karen Villesen, datter af grd. Villy Rasmussen i Heltborg.

De to unge ville nu sikkert gerne have deres eget mølleri. Måske har de i familien talt om, at der ingen mølle var mellem Hurup og Skyum. Huset ved Heltborg Mølle (fotograferet 1894), ejedes af Villy Rasmussen. Det lå ved vestsiden af landevejen gennem Heltborg. Der var lidt jord til. Måske har Villy Rasmussen sagt til de unge: I kan flytte ind i huset og bygge mølle på det tilhørende jordareal. Her kan det tænkes, at Peder Skaarup og hans far har haft visse betænkeligheder. Jorden lå meget lavt, og det var et spørgsmål, om der var vind nok til møllen. Derfor købte de et areal på ca. 7000 kvadratalen af min oldefar til at bygge møllen på. På billedet kan man se, at det skræner stærkt opad. Prisen blev sat til 250 kr., som Peder Skaarup fik en fin afdragsordning på med 10 kr. hvert år til juni termin i 15 år. I 1991 skulle de sidste 100 kr. betales. I bedstefars regnskabsbog kan jeg se, at det, der blev skrevet hos sagføreren i Vestervig i 1875, var overholdt.

Nu kunne arbejdet gå i gang. Møllebygger Peder Vorm forestod tømmerarbejdet, og bedstefar

Peder Balsby fra Snedsted købte Heltborg Mølle i 1892. Året efter blev han gift med Johanne Urbrand fra Villerslev. De blev fotograferet ved møllen i 1894, da de havde fået deres første barn.

lavede smedearbejdet, som han startede med 20. juni. Lige før jul 1875 var møllen færdig.

Mølleriet gik vist ikke rigtig godt, for Peder Skaarup solgte omkring nytår 1883 møllen til sin svoger, Rasmus Villesen fra Hassing. Jeg skønner, at det heller ikke har gået så godt for Rasmus. Der var meget dårlige tider i landet i de år. 1. december 1892 solgte han møllen til Peder Balsby fra Snedsted. Han var 30 år og blev året efter gift med Johanne Urbrand fra Villerslev. I foråret 1894 fik de deres første barn, som de er fotograferet sammen med uden for møllehuset dette år. Nu kom der storhedstid for møllen. Ikke fordi jeg mener, P. Balsby var dygtigere end de to svogre, men jeg har en statistik over vor udførsel af bacon. I 1880 blev der udført for 2,6 millioner kr., i 1890 var udførslen steget til 22,4 millioner, i 1900 til 68,2 millioner og i 1910 til 135,7 millioner. Den samme procentvise stigning har der været i formalet korn.

Det var andelsbevægelsen, som man nu rigtig kunne mærke gjorde sig gældende. P. Balsby drev møllen i henved 50 år. Da var travlheden ved at være forbi. Henimod 2. Verdenskrig var der blevet ret gode tider for landbruget, og de fleste havde

nu selv lys og kraft – dermed også kværn. Møllen fik et lille opsving under krigen med at lave mel og gryn m.m., men i 1952 var dens saga ude.

De næste 25 år blev et mistrøstigt syn. Møllen gik mere og mere i forfald. I 1977 blev der dannet en mølleforening og valgt en bestyrelse med henblik på at få møllen restaureret. Man søgte kommunen og fonde om støtte, hvorved der indkom 6-7000 kr. Der blev lavet loppemarked og tegnet støttemedlemmer m. m., hvorefter to tømrersvende sammen med en kreds af andre Heltborgborgere gik i gang. I fire år ofrede de al deres fritid på restaureringen. I september 1981 var de færdige. 20.-21. september (lørdag-søndag) blev der inviteret til åbent hus, hvor alle interesserede havde lejlighed til at se det smukke arbejde, der var udført. Der var købt materialer for ca. 150.000 kr. til formålet, hvoraf ca. halvdelen var betalt. Håndværkerudgiften var 0.

Fire år senere var møllen gældfri. Nu er der installeret lys i møllen, og når man ved aftenstid kører gennem Heltborg, står møllen som et lysende vartegn, knejsende over en smuk egn.

Et smukkere forsidebillede til JUL i THY kunne vist ikke findes.

Stine Kudsk's plejesøn fik ikke bevilling som benbrudslæge

Af Jørgen Miltersen

Om den kloge kone i Nors – Stine Kudsk – er der i årenes løb skrevet ikke så lidt. Hun var gift to gange. Først med Niels Pedersen Kudsk, der døde i 1849. Anden gang med Peder Vestergaard Christensen (kaldet Kudsk).

Mindre kendt er det, at hun havde en plejesøn, som også hed Niels Kudsk. Han søgte bevilling som arm- og benbrudslæge, så han kunne fortsætte Stine Kudsk's virke på Kudskminde, men fik afslag.

Om gårdens drift gjorde han notater i »Almanak for Kongeriget Danmark«. To af disse almanakker er overladt til JUL I THY til nærmere studium.

Men først lidt om, hvordan Stine Kudsk blev »klog kone«, lidt om slægten og sidst forklaringen på, hvordan almanakkerne havnede i Sundby.

I Vang fandtes i 1600-årene en Laurids Badskær. Han døde 17. marts 1699. Hans søn, Mads Lauridsen, fortsatte faderens kirurgiske virksomhed samtidig med, at han var skrædder.

Mads Lauridsen fik en lærling, Niels Jepsen, der førte naturlægevirksomheden videre – først i Vang, siden i Nors. Da Niels Jepsen døde i 1784, overtog Peder Christensen Kudsk ikke blot den kirurgiske virksomhed og Niels Jepsens hus. Han overtog også hans enke, der var 38 år ældre end

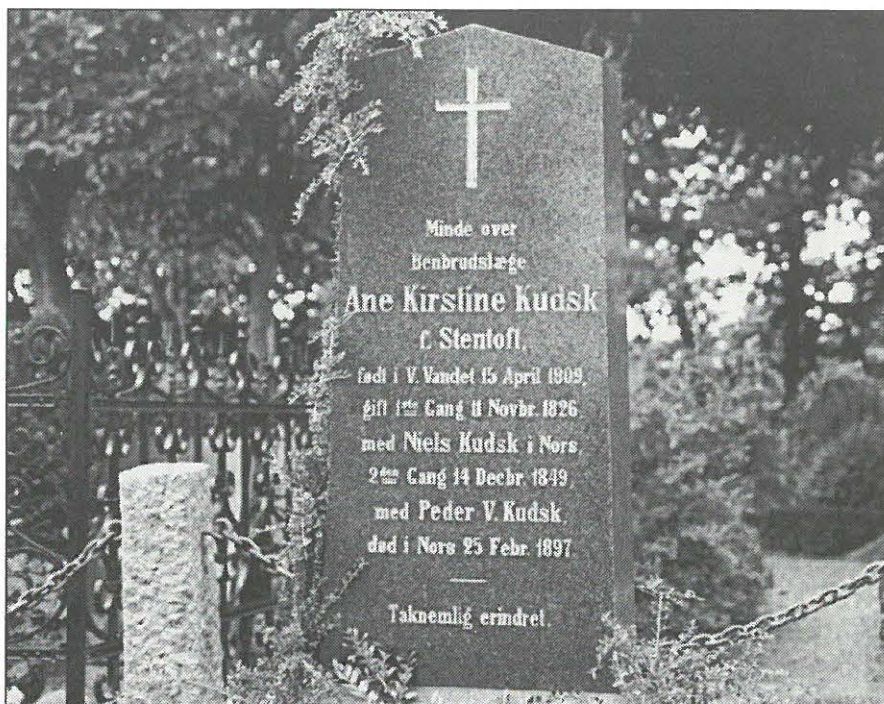
han selv. Hun døde tre år senere. Peder Christensen Kudsk blev gift anden gang med Dorthe Skaarup fra Nors.

I 1794 blev al folkelig kirurgisk virksomhed ulovlig, men Peder Christensen Kudsk søgte om tilladelse til at »praktisere udi den lægekunst, som vedkommer arm- og benbrud, samt åreladning«. I følge Historisk Årbog for Thisted Amt 1943 gav det medicinske fakultet ham i 1795 tilladelse til at praktisere. Derefter virkede Peder Christensen Kudsk i 36 år. Inden sin død i 1831 fik han oplært sønnen, Niels Pedersen Kudsk, født 7. juli 1776. Han fik i 1834 tilladelse til at behandle arm- og benbrud samt forvriddinger.

Niels Pedersen Kudsk var 11. november 1826 blevet gift med den 17-årige Anne Kirstine Stentoft (Stine Kudsk), født i Vester Vandet 16. april 1809 som datter af Christen Christensen Stentoft (1756-1811) og Anne Kierstine Schaarup fra Schaarupgaard (1770-1840).

Da Niels Pedersen Kudsk var død 8. februar 1849, fortsatte Stine Kudsk som »klog kone« på Kudskminde, der ligger sydvest for Nors Kirke. Der var på gården 6 senge til patienter. Var behovet større, trådte naboer hjælpende til med sengeplads.

Stine Kudsk blev 14. december 1849 gift med Peder Vestergaard Christensen. Han døde 16.

Stine Kudsk's gravsted på Nors Kirkegård. Det fremgår af indskriften på gravstenen, at hun hed Ane Kirstine Stentoft, født 1809, død 1897.

december i 1888. Begge ægteskaber var barnløse, men Stine Kudsk tog slægtninge i pleje.

Ved folketællingen 1834 er Christine Christensdatter nævnt som plejedatter, 11 år. Hun var datter af Christen Christensen Stentoft og Maren Christensdatter i Holme.

Ved folketællingen 1840 nævnes både Christine Christensdatter, nu 16 år, og hendes bror, Christen Peter på 6 år.

Stinne Kudsk's tredje plejebarn var Niels Kudsk Pedersen Bach, født i V. Vandet 28. juli 1850, søn af Peder Bach Christensen og Michaeline Michelsdatter af Holme.

Ane Kirstine Stentoft, født 30. juli 1842, død 31. marts 1883, datter af Chr Olesen Stentoft, Tøfting, og Ellen Jensdatter Brandt fra Klitmøller, blev gift med sin fætter, Christen Peter Stentoft fra Holme i Ø. Vandet (Stine Kudsk's andet plejebarn). De kom til at bo på Søndergård i Nors og fik 10. december 1871 en datter, der blev opkaldt efter Stine Kudsk og kom til at hedde Ane Kirstine Stentoft ligesom sin mor. Hun kom som 16-17-årig til Stinne Kudsk for at hjælpe med at passe patienter, der var indlagt på gården til behandling for brud.

Plejesønnen Niels Kudsk Pedersen Bach søgte i 1881 bevilling til at virke som arm- og benbrudslæge. Ansøgningen blev anbefalet af amtmanden, flere præster og 44 sogneråd, men tre distriktslæger og stiftsfysikus i Viborg gik imod i følge Thisted Amts Tidende 3. juli 1884. Ansøgerens evner blev ikke anset for tilstrækkelige, og så blev den begrundelse givet, at der var ved at være læger nok. Endvidere blev det fremhævet, at »videnskaben har gjort vidunderlige fremskridt«.

Trods afslaget fortsatte Niels Kudsk med at hjælpe sin plejemor. Som sygehjælper havde Stine Kudsk endvidere i en halv snes år Ane Kirstine Stentoft. Da der i denne artikel forekommer tre, der hedder Ane eller Anne Kirstine Stentoft, født henholdsvis 1809, 1842 og 1871, skal det præciseres, at det her drejer sig om den Ane Kirstine Stentoft, der var født 1871 på Søndergård i Nors. Hun blev på Kudskminde som husbestyrerinde for plejesønnen Niels Kudsk, da Stine Kudsk var død 25. februar i 1897 i en alder af omtrent 88 år.

Ane Kirstine Stentoft blev hos Niels Kudsk, så længe han levede. I hans almanak fra 1917 har hun ud for den 17. april skrevet: Niels Kudsk død.

Bag et smedejernsgitter til højre for indgangen til Nors Kirke står der tre jernkors. Det midterste er rejst over Ane Kirstine Stentoft, født 1842, død 1883. Til venstre er hendes første mand, Chr. P. Stentoft, begravet. Til højre hendes mand nr. 2, Peter Klemmensen.

Dagen efter blev følgende dødsannonce indrykket i Thisted Amts Tidende:

Det bekendtgøres herved for slægt og venner, at vor kære broder og svoger, gårdejer Niels Kudsk, i går er afgået ved døden efter længere tids svaghed, 66 ½ år gammel. Nors d. 18. april 1917. På familjens vegne. Ane Kjerstine Stentoft.

Annoncen med denne ordlyd blev gentaget to gange, 20. og 21. april, og den blev indrykket igen den 23. april med denne tilføjelse:

Begravelsen foregår fra hjemmet onsdag den 25. april kl. 1.

Annoncen blev indrykket femte gang den 24. april.

Derefter sluttede Ane Kirstine Stentofts virke på Kudskminde. Hun blev 3. december 1918 gift med en forkarl på gården, Jens Andersen (Tovdal) fra Kåstrup. De kom til at bo i hans barn-domshjem, senere i Hillerslev.

Ane Kirstine havde to helsøstre, Ellen, der blev gift med en tjener, senere hotelejer i Assens, Jens Bertelsen, født i Vang, og Kristiane, der blev gift med Hans Christian Morell Mølgaard i Sundby. Da de tre søstre havde mistet deres far, Chr. P. Stentoft, blev moderen i 1876 gift med Peder

Klemmensen fra Hjardemål. I dette ægteskab kom der to børn: Christiane Petrine og Chr. Ole-sen Klemmensen.

Christiane Petrine blev i 1901 gift i Skinnerup med Chr. Madsen fra Ørbæk mellem Tarm og Sdr. Omme. De overtog i 1903 gården Aldershvile i Thisted's nordlige udkant ved vejen mod Hillerslev og tog i 1905 navneforandring til Hvelplund.

Moderen til de fem børn fra de to ægteskaber, Ane Kirstine Stentoft, døde 31. marts 1883. Hun blev begravet på Nors Kirkegård ved siden af sin første mand, Chr. P. Stentoft. I dette gravsted fandt også hendes anden mand, Peder Klemmensen, sit sidste hvilested i 1915. Gravstedet findes lige til højre for indgangen til Nors Kirke. Der står jernkors på gravene, og der er smedejernsgitter omkring gravstedet. Lidt sydvest derfor findes Stine Kudsk's gravsted.

Ane Kirstine Stentoft, der i breve underskrev sig Kristine, fik Niels Kudsk's almanakker med fra Kudskminde. Hun døde 6. juni 1957 i Hillerslev i en alder af 85 år. En søn af hendes søster, Kristiane, arvede almanakkerne, og de er nu i Chr. P. Morell Mølgaard's varetægt på Oddesundvej 123 i Sundby.

Niels Kudsk's dagbog

»Almanak for Kongeriget Danmark Anno 1913« giver indblik i årets gang på Kudskminde. Niels Kudsk skriver ud for 7. januar, at der tærskes havre, og ved månedens slutning gør han »Svalgaards dage« op til 22. Der afleveres 32 tdr., 3 skp. havre. 23. januar lagde den gamle so 19 grise, hvoraf 13 levede. Senere ÷ 1. Den 25. var den brogede so hos ornen i Søgård (nabogården).

I februar fortsætter Svalgaard med at tærske, og der afleveres to stude til Chr. Larsen. Ved månedens slutning gøres det op, at Svalgaard har haft 24 arbejdsdage, og han får 40 kr.

I marts bliver der leveret 25 tdr., 5 skp. rug. Den 22. modtager Niels Kudsk en 1 år gammel kalv af Jens Peter Ibsen. Pris 157 kr. Ved månedens slutning noteres: 7550 Fvn. Lime snoet a 3 kr. pr. 1000 Fvn. kr. 22,65.

Den 1. april begynder han med at »kjøre gjøde« ud til byg, den 10. sættes der kartofler, den 14. såes der ærter, og den 28. kommer kørerne på græs. Svalgaard får 80 kr.

Den 7. maj sås kålraber, og den 21. vaskes der får. Den 23. bliver fårene klippet, og samme dag havde P. Nørgaard og Marie Nielsen bryllup.

Den 3. juni skjæres tidsel, og den 4. graves der møntørv. Den 5. kjøre møntørv hjem, og det tilføjes: Mønner. Den 23.: Vor karl, A. Knudsen Jensen døde. Den 28.: Anders K. J. blev begravet. Ved månedens slutning: Leveret tag til den gamle skole, 1738 pund a 2¼ = 39,10 kr.

Den 11. juli er der Ungskue i Thisted. Det fortsætter 12. og 13. Bag i almanakken er indklæbet et billede fra indgangsportalen og følgende tekst: »Et af de mest interessante – det jyske Ungskue – fandt sted i Thisted, hvis Dyrskueplads er bekendt for sin skønhed. Til skuet var der stor tilstrømning fra alle Jyllands Egne«. Efter Ungskuet køres der hø hjem. Det bliver til i alt 58 læs.

Den 1. august er der statsskue i Thisted. Dagen efter dyrskue. 5. august: Det haglede meget. Skade på kornet. Den 7. blev haglskaden takseret, men der nævnes intet beløb. 11. august blev fru Krarup begravet. Den 16. høstes der »havre og blanding« med aflægger. Johannes hjælper med

høsten i fem dage og får 2 kr. pr. dag. Endvidere hjælper Marie Clausen, Niels Iversen og N. Chr. Sørensen med tærskning fra stak.

Den 1. september startes med at køre fire læs ærter og rivelse hjem. 12 kreaturer bindes ind, og der køres »to læs hvid sand hjem. Den ene til os selv«. Bomuldsfrøkager hentes, og der graves kartofler op til kreaturer. Den 27.: »2 officerer, 7 trænsoldater, 8 heste vare indkvarterede. Premier Løjtnant Pall, kornet Christensen«. Den 29.: De rejste kl. 6. Bag i bogen er indklipret en blå seddel: »4. Batteri. Modtaget 13 kr. 19 øre. Herr grd. N. Kusk, Nors, har at modtage i kvarter med bespisning 1 officer, 1 underofficer, 7 menige, 8 heste. Nors den 29. september 1913. Lars Westergaard, sognefoged«.

I oktober står der ud for den 3.: Lærer Kjeldstrups kone døde. Den 5. bindes de resterende kreaturer ind, og i de følgende dage graves kartofler op, i alt 240 tdr. Røcoptagningen begynder.

I november fortsættes med at køre roer hjem. 90 læs kommer i kule, ca. 630 tønder i alt.

I december køres ajle ud, og render renses op. Den 7. kastes der sne, og den 10. vaskes der kreaturer. 100 møntørv køres til den gamle skole. Den 23. december køres kålrabi ind, og så står der ikke mere for december.

Så springer vi fire år frem i tiden til 1917, 1. Verdenskrigs næstsidste år. 2. januar uddeles sukkerkort hos A. Frøkjær, og den 30. holdes i Søndergaard auktion over besætning og avl.

Den 5. februar døde P. Thomsens kone. Den 8. februar: Hestetaksation. Telefon ophængt. Den 20.: Korntælling.

Optegnelserne bliver mere sparsomme. 1. marts skriver Niels Kudsk: Chr. Klemmensen her. Lægen her. Den 8. er der snestorm. Den 15., 16. og 17.: Kaste i sne. Den 22.: Doktoren her. Den 26.: P. Bach Hvolby her.

— — —

Det sidste, Niels Kudsk fik skrevet, var ud for 4. april. Det er nogle runelignende tegn, som det ikke er muligt at tyde. Lignende tegn findes flere steder i almanakkerne. Det sidste er skrevet 17. april af Kristine Stentoft: Niels Kudsk død.

Asger Leerhøy fra Thisted reddede min juleaften

Af Henning Skov

Siden min barndom har jeg været meget interesseret i flyvning, og et stort ønske blev opfyldt, da jeg i 1948 fik ansættelse i Det Danske Luftfartsselskab, DDL, fra 1950 SAS. I løbet af den årrække, jeg var ved DDL-SAS, kom jeg ud for mange spændende oplevelser. Ikke mindst husker jeg julen 1952, da jeg skulle med fly fra København til Aalborg. Det var meget tåget, men en thistedbo, min tidligere legekammerat, Asger Leerhøy, reddede min juleaften.

I 1942 tog jeg realeksamen fra Thisted Realskole og gennemgik derefter en kontoruddannelse på A/S Kulkompagniet, Havnen, Thisted. Den afsluttedes med handelsmedhjælpereksamen i 1947. Da 2. Verdenskrig var forbi i 1945, gennemgik den civile lufttrafik en rivende udvikling, som jeg fulgte med største interesse.

Allerede i sommeren 1946 prøvede jeg for første gang at flyve som passager i et trafikfly. Jeg havde en onkel og tante i Aalborg. Under et ferieophold hos dem denne sommer så jeg hver morgen flyet fra Aalborg til København passere hen over byen, skinnende i solens stråler. Det syn kunne jeg ikke stå for, og en dag købte jeg en flybillet til København. Den morgen, jeg skulle afsted, var det imidlertid regnvejr, hvilket skuffede mig så meget, at hvis ikke min onkel havde fulgt mig op til lufthavnsbussen, ville jeg måske have opgivet turen.

Sådan så jeg ud i 1952, da jeg var ansat i SAS. Foto: Preben Lind.

Men jeg glemte mine betænkeligheder, da jeg ankom til lufthavnen og for første gang i mit liv så et trafikfly på så nært hold. Det var et to-motoret Douglas DC-3 fly med registreringen OY-DDA.

Jeg spurgte den trafikassistent, der ekspederede mig, hvad stationschefen hed, og fik at vide, at hans navn var Viggo Bache, hvilket jeg noterede mig. Mod forventning blev det en pragtfuld flyvetur, idet skydækket lå lavt, og flyet steg hurtigt gennem skyerne op i strålende solskin. Det var et betagende syn at se ned på det snehvide skytæppe under os. Efter den tur var det blevet min faste beslutning at søge ind ved luftfarten.

Efter afslutningen af min uddannelse på A/S Kulkompagniet, skrev jeg til DDL (Det Danske Luftfartselskab) i Aalborg og spurgte om muligheden for ansættelse i selskabet. Jeg fik som svar et pænt brev fra stationschef Viggo Bache, der bad mig indsende en ansøgning, selv om man ikke regnede med en udvidelse af personalet før 1948. Jeg sendte ansøgningen og flyttede til Aalborg, hvor jeg havde fået en stilling på kontoret i et større firma og meddelte samtidig DDL min nye adresse.

En dag i slutningen af april 1948 fik jeg et brev om at møde til en personlig samtale på DDL's luftrejsebureau i Aalborg på et nærmere angivet tidspunkt. Jeg mødte naturligvis op og blev stedet for en fuldmægtig Thøgersen fra DDL's personaleafdeling i Kastrup og stationschef Viggo Bache, Aalborg. Efter at jeg havde haft en længere samtale med de to herrer, meddelte Thøgersen mig, at jeg kunne betragte mig som ansat i selskabet pr. 1. juni med Aalborg Lufthavn som tjenestested og med titel som trafikassistent.

Jeg blev naturligvis meget lykkelig og glemmer aldrig tiltrædelsesdagen, da jeg mødte op i lufthavnen og blev præsenteret for de øvrige ansatte. Det var en rigtig sommerdag med strålende solskin og store cumuluskyer, der sejlede henover himlen, og dertil kom synet af de skinnende blanke fly, der rullede til og fra platformen foran stationsbygningen.

Allerede den 31. juli 1946 oprettedes Scandinavian Airlines System, i daglig tale kaldet SAS. Det skete som led i et trafikalt samarbejde mellem Det Danske Luftfartselskab (DDL), Det Norske Luftfartselskab (DNL) og Det Svenske Luftfartselskab (ABA), men omfattede i første omgang

Luftkaptajn Holger Kierkegaard i DDL-uniform. Han blev ansat i DDL 1. juni 1938. Han gav mig lov til at »styre« et DC-3 fly (OY-DCU, Ulf Viking) i nogle minutter over Kattégat nytårsaften 1949 undervejs fra Aalborg til Kastrup. Flyet medførte ingen passagerer. Holger Kierkegaard blev pensioneret som 60-årig i 1970. Da var han flyvechef for SAS, region Danmark. Foto: DDL.

kun den internationale trafik fra Skandinavien til Nord- og Sydamerika, det såkaldte OSAS (Overseas SAS). De gode erfaringer med SAS-samarbejdet på de lange ruter førte frem til oprettelsen af ESAS (European SAS). Dette samarbejde indledtes den 18. april 1948. Det næste skridt var en fuld integrering af de tre luftfartsselskabers aktiviteter – en sammenlægning af OSAS, ESAS og den indenrigsflyvning, som de tre selskaber drev i eget regie. Denne sammenlægning blev begyndelsen til den nuværende organisationsform, der dannedes ved en aftale af 1. oktober 1950. Gradvis derefter fik alle fly indenfor organisationen den såkaldte fælles SAS-bemaling, idet hvert af de tre lande dog bevarede sine oprindelige registreringsbogstaver: Danmark (OY), Norge (LN) og Sverige (SE). Da jeg tiltrådte havde SAS en del trafik via Aalborg. Udover ruten til København var der ruter til og fra Göteborg, Kristiansand, Stavanger, Amsterdam og London.

Det var dette Douglas DC-3 fly, Holger Kierkegaard gav mig lov til at »styre« under en flyvning mellem Aalborg og Kastrup nytårsaften 1949. Foto: SAS.

I Aalborg Lufthavn var jeg for det meste beskæftiget med ekspedition af passagerer, men jeg ekspederede også fly nu og da, hvilket indebærer udfærdigelse af vægt- og balanceberegninger.

Den flytype, der befløj Aalborg, var hovedsagelig et to-motoret amerikansk bygget mellemdistance trafikfly Douglas DC-3 Dakota med plads til 21-28 passagerer og en besætning på tre-fire personer. Dette fly opnåede et nærmest legendarisk ry i de år, det var i anvendelse, bl.a. på grund af dets store stabilitet. Det Danske Luftfartsselskab købte, dels af Douglas fabrikkerne i USA, dels fra amerikanske overskudslagre i Europa og Afrika et stort antal DC-3 fly. Flyene blev registreret hos DDL i årene 1945-48 og videresolgt efter en årrække på grund af overgang til nye og mere moderne flytyper. Gennem en periode havde SAS 34 DC-3'ere i sin flåde. Typen DC-3 er det to-motorede transportfly, der er bygget flest af. I alt rullede 10.655 fly af denne type ud fra de amerikanske Douglas-fabrikker. DC-3'eren blev berømt som de allieredes »transporthest« under 2. Verdenskrig. Senere blev flyet ikke mindre berømt

for sin indsats under den såkaldte luftbro til Vest-Berlin, da russerne afskar byen fra forsyningen over landjorden fra april 1948 til maj 1949.

DDL købte i 1947 fem to-motorede mellemdistance trafikfly af typen Vickers Viking hos fabrikken Vickers-Armstrong Ltd. i England. Denne type havde plads til 24 passagerer og en besætning på tre-fire personer. Flyene registreredes hos DDL som følger: OY-DLA, OY-DLE, OY-DLI, OY-DLO og OY-DLU, og de befløj jævnlig ruten København-Aalborg v.v.

OY-DLI totalhavarerede den 29. december 1947 under indflyvning til Kastrup Lufthavn. Flyet, hvis fører var en engelsk luftkaptajn ved navn Billy Whitfield, kom umiddelbart inden landingen ind i en meget kraftig snebyge, hvorved kaptajnen mistede orienteringen og landede flyet i Øresund, men heldigvis så tæt ved land, at det kun delvis sank. Passagerer og besætning måtte bringes ind til land i både. Den eneste af samtlige ombordværende, der kom alvorligt til skade, var kaptajn Whitfield, der brækkede det ene ben under den hårde landing. Han forblev på sin

plads i cockpittet, indtil alle øvrige var bragt sikkert i land.

OY-DLO forulykkede den 8. februar 1949 ligeledes under indflyvning til Kastrup Lufthavn. Vejret var meget dårligt, og flyet styrtede i Øresund på dybt vand og sank hurtigt. Besætningen på fem personer og samtlige 23 passagerer omkom. Flyets fører var den danske luftkaptajn Niels Buchhave.

Efter tabet af de to fly besluttede DDL at sælge de tre resterende, som den 28. juli 1949 blev solgt til et egyptisk luftfartsselskab.

Den mest spændende begivenhed, jeg oplevede, medens jeg var stationeret i Aalborg Lufthavn, indtraf den 13. oktober 1948. I løbet af eftermiddagen den pågældende dag bredte der sig en tæt tåge over hele Skandinavien, hvilket medførte totalt landingsforbud i samtlige lufthavne. Tågen satte ind på et meget uheldigt tidspunkt, idet trafikken sydfra netop var på vej mod lufthavnene i området, såsom København, Göteborg, Stockholm og Oslo. Til Aalborg Lufthavn nåede tågen besynderligt nok først sent på

aftenen, og det havde til følge, at 17 fly blev omdirigeret hertil i de første aftentimer. De mange fly, der landede i lufthavnen med korte mellemrum, skabte totalt kaos. De kom fra bl.a. London, Paris, Zürich, Geneve, Reykjavik, Nord- og Sydamerika. Mange af flyene var store fire-motors. Så store fly havde vi ikke før set i Aalborg. Alt personel blev indkaldt, men det var langt fra tilstrækkeligt til at klare den store opgave. Paspolitiet og Toldvæsenet oplevede deres travleste tid i lufthavnen nogen sinde. Ingen havde forestillet sig, at en sådan situation kunne indtræffe. Hallen genlød af utallige fremmede tungemål, og SAS-personalet måtte skaffe logier og bispise ca. 250 passagerer, der med busser blev sendt ind til hotellerne i Aalborg. Her havde man imidlertid ikke tilstrækkelig kapacitet, så også Sømandshjemmet i Nørresundby og Løkken Badehotel måtte inddrages. Sidst på aftenen nåede tågen Aalborg Lufthavn, hvor de 17 fly stod parkeret. Det varede tre døgn, inden tågen lettede, og i den periode var personalet konstant i lufthavnen, de fleste af os overnattede i de oversøiske fly, der var

Douglas DC-4 Skymaster OY-DFY, Sigvard Viking. Det var med et fly af denne type, jeg som passager foretog den spændende flyvning fra Kastrup til Aalborg juleaftensdag 1952 i tæt tåge. Foto: SAS.

forsynet med køjer. Det kostede SAS et meget stort beløb at sørge for de mange mennesker, af hvilke en del dog forlod Aalborg med tog. Men det var jo ikke så underligt, at samtlige ansatte var fuldstændig udkørt, da det hele var overstået og de mange fly forsvundet i alle retninger.

Desværre dalede antallet af passagerer stærkt i løbet af 1949, det gjaldt især for ruterne til udenlandske destinationer, og nogle af dem måtte indstilles. Det medførte indskrænkninger blandt personalet i form af afskedigelser og forflytninger. Jeg blev tilbudt forflyttelse til Kastrup Lufthavn pr. 2. januar 1950 og var lidt vemodig stemt over at skulle forlade Aalborg, hvor jeg havde haft en dejlig tid i samarbejde med gode kolleger. Jeg havde mulighed for at benytte det ordinære rute-fly, men samme aften skulle et andet fly, en DC-3, (OY-DCU, Ulf Viking), der var blevet repareret for en teknisk fejl i Aalborg, overføres til Kastrup uden passagerer, og det ville jeg meget hellere med. Jeg bad føreren af dette fly, luftkaptajn Holger Kierkegaard, om tilladelse til at komme med, og den fik jeg straks. Andenpiloten var en englænder ved navn Steele. Besætningen bestod altså kun af de to piloter, og jeg fik lov at sidde i cockpittet i et ledigt sæde på hele turen. De to motorer blev startet op, vi fik grønt lys fra kontroltårnet, der i daglig tale aldrig hed andet end tårnet, og flyet rullede ud til enden af startbanen. Her blev begge motorer efter tur kontrolleret ved maksimale omdrejninger, og så førte Kierkegaard de to gashåndtag fremad, flyet tog hurtigt fart, og kort efter forsvandt startbanens lysrækker bort under os.

Vi fløj ind over Aalborg, vejret var smukt og stille med fuldmåne, og således tog jeg afsked med byen, som jeg satte så stor pris på. Da vi nåede ud over Kattegat, forlod Steele på et tidspunkt sit pilotsæde og gik ind i passagerkabinen for at læse en avis. Kierkegaard spurgte mig, om jeg ikke havde lyst til at indtage Steele's plads, og den opfordring var jeg naturligvis ikke sen til at følge.

I min tid i Aalborg Lufthavn havde en flymekaniker indviet mig i cockpittets forskellige instrumenter og deres funktioner, og han havde endog lært mig at starte motorerne. Det fortalte jeg Kierkegaard, og med et lille smil sagde han:

»Så mangler De jo bare at flyve en maskine«.

Derefter frakoblede han den såkaldte automatiske pilot, der holdt flyet på korrekt kurs i den fastsatte højde, og bad mig om at føre rattet lidt fremad – flyet havde jo dobbeltstyring, så han kunne øjeblikkelig gribe ind – og flyet begyndte nu at stige. Det var uhyre spændende og varede vel 5-10 minutter. Steele kom tilbage til cockpittet for at se, hvad der foregik og foreslog humoristisk, at jeg kunne da også prøve at lande flyet i Kastrup. Men den landing måtte Kierkegaard nu klare, og vi satte hjulene på landingsbanen præcis kl. 21.30. Jeg kom senere til at filosofere over, at jeg havde »fløjet« et trafikfly, før jeg fik kørekort til bil.

Gennem personaleafdelingen hos SAS havde jeg lejet et værelse i Kastrup nær lufthavnen, så jeg kunne cykle til og fra arbejde.

Den 2. januar 1950 kl. 9 mødte jeg op hos stationschef Henning Betak i lufthavnsbygningen i fuld uniform. Jeg fik her oplyst, at jeg i tiden fremover skulle arbejde i en afdeling, der kaldtes logbogen, fordi flyenes logbøger opbevaredes her. I logbogen ekspederedes alle afgående fly. For hvert enkelt fly noteredes kort før afgang vægten af den last, flyet skulle transportere, på et specielt skema, såsom bagage, post, fragt, flyets brændstofbeholdning, besætning og passagerer. De sidste to kategorier blev kun vejret i undtagelsestilfælde. Normen for voksne var 75 kg, børn mellem 2 og 12 år 35 kg, og børn under 2 år 15 kg. Summen af alle disse tal blev lagt til flyets såkaldte tomvægt, derved fremkom den beregnede startvægt. Hver flytype havde en fastsat maksimum startvægt, der under ingen omstændigheder måtte overskrides. Når beregningen var afsluttet, blev skemaet underskrevet af den trafikassistent, der havde ekspeditionen, ligesom den pågældende luftkaptajn også forsynede det med sin underskrift og dermed godkendte beregningen. Derefter blev samtlige papirer vedrørende lasten, passagerlisterne og flyets logbog anbragt i en såkaldt logtaske, der blev sendt ud til flyet med en piccolo. For de store fire-motorede fly udfærdiges desuden en særlig beregning over, hvor i flyet lasten skulle placeres af hensyn til flyets balance under flyvningen. De store fly var noget nyt for mig. Logbogsarbejdet betragtedes som meget betroet, fordi flyvesikkerheden var

1949 Date	Airline	Aircraft		from	Departure	to	Arrival	Airborne time		Kilometres flown	Flight no	Pilot sign
		Name	Type					Hours	Min			
							Transport	15	20	3705		
14/5	Extra	OY-DCA	DC3	KØBENHAVN	13.10	MALMØ	13.25	0	15	25		A.E.
15/5	SK210	OY-DDI	---	KØBENHAVN	21.00	AALBORG	22.00	1	00	239		
15/11	SK201	OY-DCU	---	AALBORG	08.10	KØBENHAVN	09.20	1	10	239		
16/11	SK200	OY-DCU	---	KØBENHAVN	10.45	AALBORG	11.40		55	239		
→ 31/12	SK211	OY-DCU	---	AALBORG	2030	KØBENHAVN	21.30	1	00	239		
1950												
23/1	SK200	OY-DCU	---	KØBENHAVN	1030	AALBORG	1140	1	10	239		
25/1	SK201	OY-DCU	---	AALBORG	0810	KØBENHAVN	0920	1	05	239		
21/2	SK210	OY-DCO	---	KØBENHAVN	2050	AALBORG	2155	1	05	239		
28/2	SK211	OY-DCO	---	AALBORG	1905	KØBENHAVN	2010	1	05	239		
9/4	SK200	OY-DDA	---	KØBENHAVN	1030	AALBORG	1135	1	05	239		
							Transport			5881		

Jeg førte fortegnelse over mine flyvninger, en såkaldt »flight log«. Ud for den 31. december 1949 findes min flyvning fra Aalborg til Kastруп. Yderst til højre luftkaptajn Kierkegaards signatur.

involveret. Vi ekspederede ikke blot SAS-fly, men også fly fra fremmede selskaber.

Uden for logbogen var der en stor hal, der i hovedsagen rummede passagerekspeditionen, pas- og toldkontrol, transitventesal og ankomsthale, ligesom de fremmede luftfartsselskabers repræsentanter havde deres kontorer her. På første sal lå trafikcentralen, hvor flybesætningerne mødte op ca. en time før afgang samt vejrtjenesten, ligesom SAS-trafikledelsen havde kontorer her. I øvrigt var der mange flere funktioner forbundet med afviklingen af den daglige flytrafik, men det vil føre alt for vidt at komme ind på det her.

På grund af den tyske besættelse af Danmark 1940-45, var der selvsagt ikke mulighed for at uddanne trafikpiloter i denne periode. Såvidt jeg husker, havde DDL kun ca. 10-15 piloter, der før krigen var blevet uddannet som militærflyvere og ansat i selskabet i årene før 1940. Da krigen var afsluttet, og den civile lufttrafik hurtigt tog et

stort opsving, var der i høj grad mangel på kvalificerede trafikpiloter, og dem fik DDL fra England, idet et stort antal piloter, der under krigen havde fløjet i det engelske luftvåben RAF (Royal Air Force), blev ansat i selskabet. Det var fremragende piloter, der havde levet en farlig og spændende tilværelse under krigen.

Jeg kom nu til at ekspedere langt større flytyper, end jeg var vant til fra Aalborg. Det drejede sig navnlig om Douglas DC-4 Skymaster, Douglas DC-6 og Douglas DC-6B Cloudmaster. Det var fire-motorede langdistance trafikfly, der kunne transportere henholdsvis 40, 48 og 58 passagerer. Det var mange dengang. Disse fly blev anvendt på de lange internationale ruter.

Om sommeren gik trafikken så nogenlunde efter planen, bortset fra tekniske fejl på flyene nu og da. I vinterhalvåret var vi plaget af flyvningens værste fjende, nemlig tågen, der ofte umuliggjorde start og landing i mange forskellige lufthavne og derved forårsagede totalt kaos i trafikken. Dog

var Flyvevåbnet i særlig grad plaget af tågen, da jetjagerne ikke havde stor brændstofbeholdning og derfor ikke kunne holde sig i luften ret længe ad gangen. Tågen kunne undertiden komme meget pludseligt.

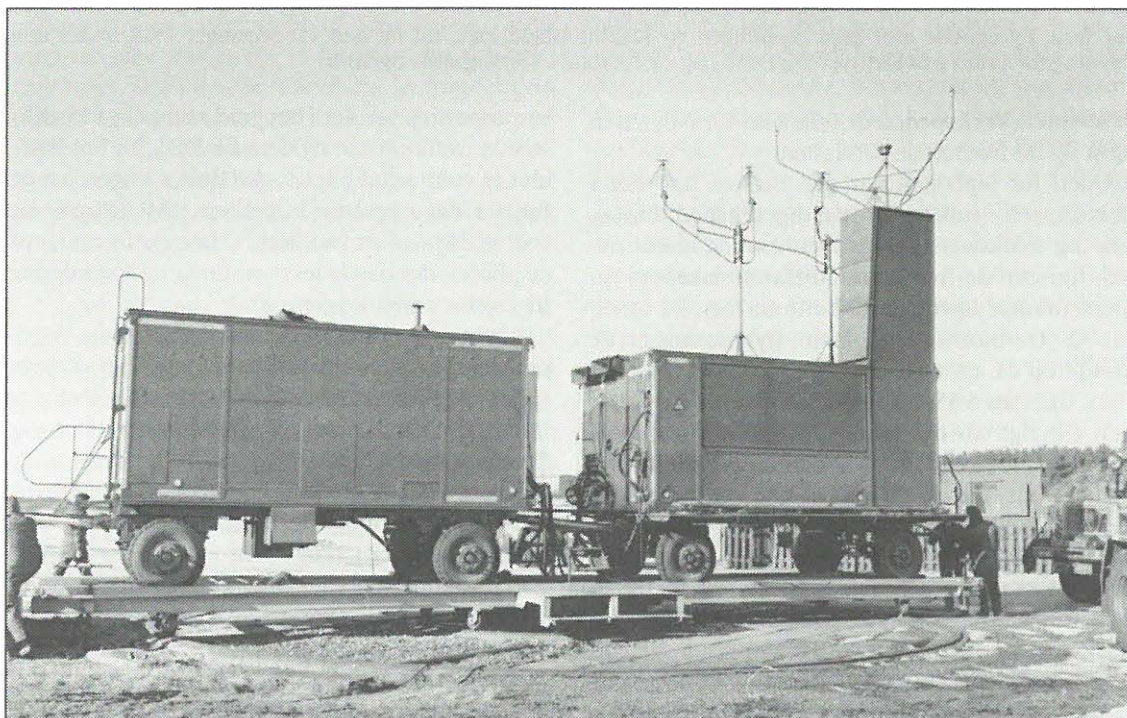
I løbet af sommeren 1952 installerede Flyvevåbnet i Aalborg Lufthavn et radar-landingsssystem af typen GCA (Ground Controlled Approach = jord kontrolleret anflyvning), et radar-teknisk system til blindlanding af fly, styret fra jorden. Anlægget med tilbehør var installeret i to store mobile vogne. Den ene, hvori selve radaren var placeret, rummede 1600 radiorør, og alt var tredobbelt, så man ikke risikerede at komme i en kritisk situation, hvis det ene system svigtede, og det andet også voldte vanskeligheder. Radaroperatøren kunne på en skærm se et landende fly's position i forhold til landingsbanen (herunder højde, nøjagtig kurs m.v.) og over radioen give flyets pilot præcise direktiver, der bragte flyet sikkert ned, selv i den tætteste tåge. Der var tre betjeningspladser i radarvognen, og i situationer, hvor de var bemandede, kunne man dirigere en jetjager til sikker landing hvert 40. sekund. Flyve-

våbnet gav de civile luftfartsselskaber tilladelse til at benytte GCA'en, som den kaldtes i daglig tale, men ikke alle luftkaptajner havde mod på at gøre brug af tilbuddet, medmindre der ikke var anden udvej. SAS afprøvede anlægget i fuldt dagslys med et fly ført af en luftkaptajn Sinding, og han fandt, at det fungerede perfekt.

Den 28. oktober 1952 blev GCA'en for første gang officielt benyttet af et trafikfly af typen DC-3. Det tilhørte det engelske luftfartsselskab British European Airways (BEA) og fløj på ruten London-Stavanger-Oslo-London. Den pågældende dag kunne flyet ikke lande i Oslo på grund af dårligt vejr, og kaptajnen besluttede at flyve til Aalborg i stedet. Her blev flyet »taget ned« ved hjælp af GCA'en. Efter at have tanket, fortsatte den engelske maskine til London.

At GCA'en i Aalborg Lufthavn skulle få stor betydning for mig personlig ved en bestemt lejlighed, drømte jeg ikke om.

Den 23. december 1952 kl. 15.30 skulle jeg flyve fra Kastrup til Aalborg og videre med bus til Thisted for at fejre jul hos min familie. Flyet, en Douglas DC-3, afgik planmæssigt, men da vi var

Radarstationen i Aalborg Lufthavn, den såkaldte GCA. Foto: Aalborg GCA.

Det største fly, jeg kom til at ekspedere i Kastrup, var af typen Douglas DC-6. Billedet er taget lige før afgang. Foto: Henning Skov.

nået lidt over halvvejen, meddelte kaptajnen, at han havde besluttet at returnere til Kastrup på grund af tåge i Aalborg. Han var en af de kaptajner, der ikke ville bruge GCA'en. Derfor husker jeg hans navn. Han hed Bylander og var svensk. Altså måtte jeg vente til næste dag, juleaftensdag, med at forsøge igen.

De ordinære fly til Aalborg morgen og middag var udsolgt, men jeg husker ikke, om disse to flyvninger overhovedet blev gennemført, da tågen stadig hvilede over Aalborg. Imidlertid indsatte SAS et ekstrasfly med afgang kl. 15.00 fra Kastrup. Det var en Douglas DC-4 Skymaster, og den skulle jeg så med. Inden afgang gik jeg op i vejrtjenesten og spurgte meteorologerne om udsigten for Aalborg, men mit spørgsmål fremkaldte mørke miner hos dem. Tågen lå stadig tæt deroppe og var desuden begyndt at brede sig ind over Fyn og Sjælland, og man forventede, at den efterhånden også kunne volde problemer for trafikken i Kastrup. Det betød, at såfremt en landing i Aalborg ikke var gennemførlig, kunne en returnering til Kastrup måske blive umulig, hvis tågen

i mellemtiden havde bredt sig hertil. Jeg spurgte så meteorologerne, hvilken alternativ lufthavn, vi havde, dvs. nærmeste lufthavn med stabilt vejr, hvortil de svarede, at det var Stavanger i Norge. På den baggrund ventede jeg en aflysning af flyvningen, men kaptajnen valgte at forsøge denne gennemført, formentlig havde han GCA'en i Aalborg i tankerne.

Præcis kl. 15.00 rullede Skymasteren fra platformen ud mod startbanen. Efter en kontrol af de fire motorer gik flyet i luften med kurs mod Aalborg. Der var ikke udsolgt, og jeg valgte en vinduesplads i kabinens højre side. Efter ca. 20 minutters flyvning røg vi uden varsel ind i en tåge så tæt, at jeg aldrig havde oplevet noget lignende under tidligere flyvninger. Samtidig begyndte mørket at falde på, og det fremkaldte en stemning at uhygge hos mig. Belysningen i kabinen blev tændt, og jeg husker nogle halvstore børn, der legede i midtergangen. Efter en tids forløb gik det store fly ind i et venstresving og begyndte at kredse, og jeg var da klar over, at vi nu var over Aalborg Lufthavn, og at kaptajnen via radioen

talte med en flyveleder i tårnet, om en GCA-landing skulle forsøges. En beslutning herom kunne udelukkende træffes af kaptajnen. Så rettedes flyet op og fløj en stund ligeud. Derpå fulgte to venstresving kort efter hinanden, og derefter igen flyvning ligeud. Så tændtes et lysskilt over døren til cockpittet pludselig og beordrede passagererne til at efterkomme følgende: »Fasten seat belts, no smoking«. (Spænd sikkerhedsbælterne, ingen rygning), og samtidig hørtes en underlig rumlende lyd. Det var landingsstellet, der blev sænket. Det spændende øjeblik var inde, vi var på vej til landing. Flyet foretog under indflyvningen hele tiden mindre kurs- og højdekorrektioner følgende direktiver fra radarofficeren på jorden. Spændingen var ulidelig, men pludselig så jeg gennem mit vindue nogle slørede hvide pletter fare forbi derude i tågen og mørket – det var lysene på landingsbanen – og i næste nu forkyndte et par bløde bump, at vi var landet og rullede fremad på banen. Efter at flyet var standset, blev det holdende i nogen tid. Kaptajnen kunne simpelthen ikke finde rullebanen, der førte ind til stationsbygningen. Men det var der råd for. En jeep fra flyveledelsen dukkede op og kørte hen foran flyet. På jeep'ens bagsmæk var der et stort projektorbelyst skilt med teksten: »FOLLOW ME«. (Følg mig). Det gjorde vi så, og i løbet af nogle minutter standsede flyet på platformen foran stationsbygningen, der på facaden havde et skilt, der for-

kyndte, at det virkelig var Aalborg, vi var kommet til.

Efter at have forladt flyet skyndte jeg mig op i tårnet og spurgte den vagthavende flyveleder, hvem den radarofficer var, der havde dirigeret os så sikkert ned. Han så på mig og svarede:

»Det var en kaptajnløjtnant ved navn Asger Leerhøy, han er fra Thisted«.

Jeg blev faktisk helt målløs over det sammentræf, thi Asger og jeg kendte hinanden udmærket fra drengeårene. Familien Leerhøy havde ovenikøbet en periode boet i samme gade som jeg selv, nemlig Skovgade, og Asger og jeg havde bl.a. af og til drillet plantør Østergaard i plantagen Christiansgave, der stødte op til Skovgade. Jeg bad flyvelederen hilse Asger og sige ham tak, fordi han havde reddet min juleaften og ilede derefter ud til passagerbussen, der undervejs ind til Aalborg satte mig af på hovedvejen mellem Aalborg og Thisted. Efter en kort ventetid dukkede bussen mod Thisted frem af tågen, og jeg steg ombord. Chaufføren kendte jo strækningen ud og ind og havde ikke det store besvær med at finde vej i tågen, men at et stort trafikfly havde kunnet lande i den tåge, begreb han ikke. Imidlertid rullede vi i et forholdsvis roligt tempo mod Thisted, hvortil vi ankom ved 19-tiden.

Jeg var lykkelig, min juleaften var reddet, og jeg skød den tanke fra mig, at vi ligeså godt kunne være havnet i Stavanger.

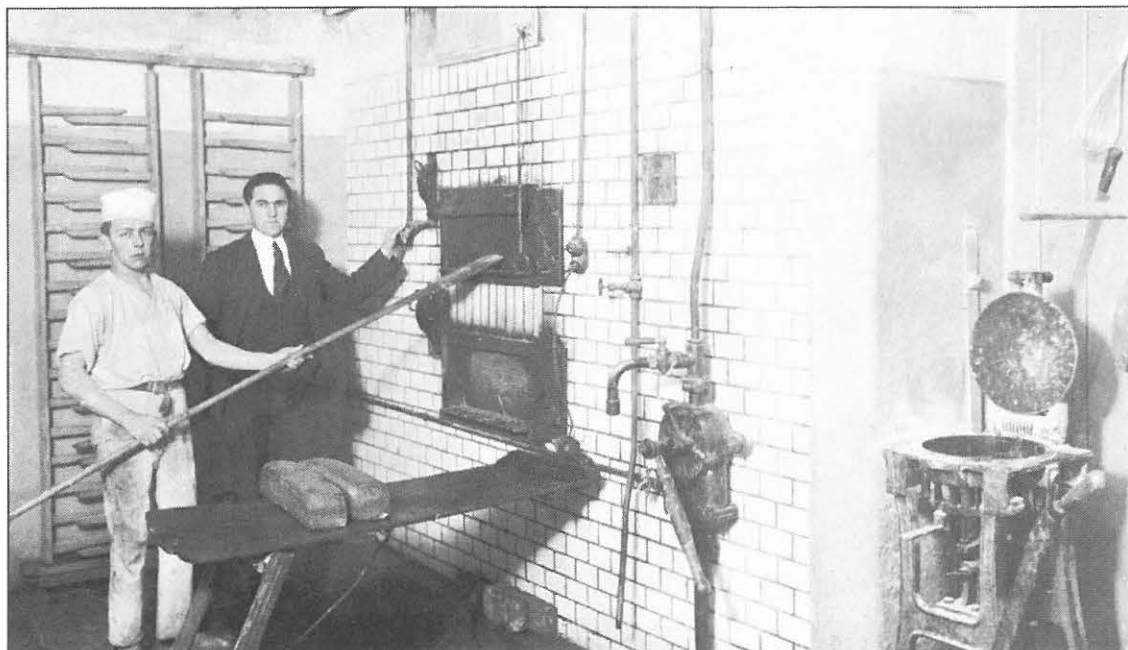
fra det gamle album

Første billede til Det gamle Album 1992 er fra Østergade 3 i Thisted. Det er familien Handest, der hygger sig ca. 1925-26. Bag bordet med flag på sidder blikkenslagermester H. C. Handest (død 1941) og hans kone Inger (død 1950). Forrest datteren Elly (født 1923). Bag hende datteren Sigrid (født 1909) og sønnen Jens Johan (død 1978). Yderst til højre sønnen Erik (død 1972). Billedet er fra Inger Handest (født 1932) datter af Jens Johan Handest.

Hjemlig hygge i Hørdum i 1924. Bagermester Aage Høgsted Nielsen har sat sig i lænestolen med dagens avis. Hans kone Ida sidder i en knap så magelig stol – og måske læser hendes mand lidt op. Telefonen hænger ved siden af døren ind til bagerbutikken. Det var Hørdum nr. 1, oplyser en datter, Doris Bergmann, Engvej 156, København. Et barnebarn, Ruwald Høgsted, Birkevej 24, Dragør, har sørget for, at JUL I THY fik billedet.

Fra Aage Høgsted Niensens bageri i Hørdum i 1924 umiddelbart efter, at han havde overtaget forretningen. En svend er i gang med arbejdet, mens mester ser til i fint tøj.

Gammel nordisk Heltekraft i Thisted

Siden dette billede var i JUL I THY 1991 side 33 er der kommet både navne på børnene og en forklaring. Billedet er fra tidsskriftet »Vore Herrer« 1932. Titlen var »Gammel nordisk Heltekraft i Thisted«. Heltekraften var overretssagfører Hans Billeskov Jansen. Han var dog ikke så stærk, som man skulle tro ved at betragte billedet. Børnene er Frederik Julius, (professoren, født 1907), Mogens (1908), Johanne Marie (1910), Henning (1912) og Gunnar (1912). I »De svandt, de svandt – Danske hjem i tyverne og trediverne« (Vinten 1980), har Frederik Julius Billeskov Jansen fortalt om sin barndoms have. Den lå mellem familiens hus på hovedgaden, Vestergade 38, og en stille vej, Rosenkrantzgade: »Det var en stor have, syntes vi. I dens midte stod et vældigt lindetræ, hvis grene ved støtte af nogle stolper og lægter dannede et skyggefuldt dække...« »Der var sørget for en rigtig legeplads. I en mægtig galge hang flere gynger og en trapez. I maj 1922, da en pæl skulle flyttes, lod far den skære af i sine skuldres højde, lod slå en tværstang på, anbragte sig selv med samlede ben foran pælen og sine fire børn siddende på sine udstrakte arme – og på tværpinden bagved. Jeg stod som den femte på hans skulder. En fotograf tog billedet. Tværpinden kunne ikke ses, og man måtte tro, at far bar os alle – hvilket er en fysisk umulighed i den position...«

De blev fotograferet i præstegården i V. Vandet den 29. september 1933 og konfirmeret den 1. oktober 1933. Billedet er fra Jens Hansen, Glentevej 5, Thyborøn. Han kunne ikke huske navnene på dem alle. Det kunne imidlertid Gudrun Nielsen, Anne Søsvej 5 i Thisted: Bageste række fra venstre: Jens Hansen (Klitmøller), Thomas Andersen (Klitmøller), Arne Due (Klitmøller), pastor Niels Thunn og frue, Ellen Thunn (V. Vandet), Nikolaj Jensen (Hjardal), Aage Lyhne (Hjardal). Forreste række fra venstre: Mie Laursen (Ø. Vandet), Gudrun Nielsen (Klitmøller), Marny Ardahl (Klitmøller), Ester Bach (Klitmøller), Tora Laursen (Ø. Vandet), Elna Thomsen (Ø. Vandet).

Forklaring til de to billeder på næste side: Erna og Chresten Søndergaard-Larsen flyttede til Thisted i 1929. De havde en købmandsforretning i Nørregade fra 1929 til 1935. Efter 6 år fra 1935 til 1941, da de havde en købmandsforretning i Vesløs, flyttede de tilbage til Thisted, hvor de boede resten af deres liv. Chresten Søndergaard-Larsen døde i 1969, og hustruen i 1972.

Chr. Søndergaard-Larsen var bogholder ved mejeriet »Pasteur« i Østergade fra 1942 til 1952, da han blev forretningsfører og senere revisor for frugt engros-firmaet A. W. Kirkebye. Familien boede 1941 til 1950 i Østergade 12, da de flyttede til Grønningen 5.

Der er syv børn, som hvert år, den første weekend i september, holder »søskende-fest« – de syv børn med ægtefæller, børn og nu børnebørn. Det årlige søskende-arrangement startede i 1971, og når alle møder op, kan der nu være 51 i alt, oplyser Bent Søndergaard-Larsen. I år er det alene de syv søskende med ægtefæller, der samles.

Ingen af børnene bor i Thisted, men har alle fået en uddannelse i Thisted:

Poul Erik (udlært ved manufakturhandler Chr. Søndergaard, Vestergade), er gift og bor i Haderslev og har to børn. Han er handelsrejsende indenfor branchen.

Birgith (Bitten) – (ansat ved renseriejer Stage, Vestergade) er enke og bor i Struer og har to børn. Hendes mand var lokomotivfører.

Bent (udlært ved frisørmester Ebehard Lynge, Store Torv) er gift og bor i Aalborg og har to børn. Han har egen frisørforretning sammen med broderen Knud.

Hans (udlært på Hotel Royal, Store Torv) er gift og bor i Viborg og har to børn. Han er indenfor restaurationsbranchen.

Ole (udlært hos bogholderiet hos Vald. Smith & Søn, Munkevej) er gift og bor i Brovst og har tre børn. Han er fuldmægtig ved skattevæsenet i Brovst.

Knud (udlært ved frisørmester Svend Busted, Fredriksgade) er gift og bor i Aalborg og har to børn. Han har egen frisørforretning sammen med broderen Bent.

Hugo (udlært ved isenkræmmer Esbjørn Larsen, Vestergade) er gift og bor i Randers og har tre børn. Han er disponent ved Hansen-Møbler, Randers.

Der er 25 år mellem disse to familiebilleder. Det øverste er fra 1964, taget på Grønningen 5, da Ole Søndergaard-Larsen blev gift. Bageste række fra venstre Bent, Hans, Bitten og Poul Erik. Forreste række Hugo, Ole og Knud. Erna og Chresten Søndergaard-Larsens syv børn blev fotograferet igen i 1991. Bageste række: Bent, Hans, Bitten, Poul Erik. Forreste række Knud, Ole og Hugo.

Tvølm Skole 1934. Forreste række fra venstre: Ivar Christensen, Søndergård Stærk, Anna Nielsen, Ellen Jespersen, Henry Andersen, Marius Christensen. 2. række: Fru Frederiksen, Karl Gravsén, Kristian Nielsen, Eva Pedersen, Erna Nielsen, Rigmor Ernst, Cora Christensen, Ketty Madsen, Maria Jespersen, Ingeborg Gravsén. 3. række: Inga Gammelgård, Agnes Hansen, Emilia Andersen, Edith Nielsen, Kristian Immersen, Arne Gravsén, Jens Tilsted, Viktor Andersen, Charles Nielsen. Bageste række: Lærer Frederiksen, Kaj Hansen, Harald Nørgård, Jesper Nielsen, Henning Nielsen, Verner Nielsen, Vagn Pedersen, Villy Kongensgård, Frode Schuster, Anna Madsen, Anna Pedersen. Billedet er fra Vagn Pedersen, Møllebakken 4, Hurup.

Dette billede fra Store Torv i Thisted er taget i begyndelsen af 1930'erne fra Fagenes Fest. Skiltet på vognen bærer indskriften »Det har altid haft betydning at have en dygtig handelsstand«. Skandinavien var på den tid en restaurant ved siden af Ballebys Boghandel. Billedet er fra Lilian Boje Larsen, København. Hun har fået Orla Abildgaard Jacobsen, Tullinsgade 3, København, til at sende det til JUL I THY. Restaurant Skandinavien blev drevet af Lilian Boje Larsens forældre.

Siden dette billede var i JUL I THY 1990 side 50 er der givet oplysning om flere personer fra Jytte Sieg, Nykøbing Mors. Det er de drenge og piger, der blev konfirmeret i Thisted Kirke 8. oktober 1939. Drengene er fra venstre Heinrich Knudsen, ukent, Arthur Jensen, Kr. Pederesen, Harry Larsen, Jørgen Kramer, Jens ?, Ove Højriis Andersen, Egon Vandet, Niels Mortensen, Johs. Kappel, Jakob Græsbøl, Erik Bertelsen. Pigerne: Gerda Nielsen, Else Yde, Maja Langballe, Anni Nis Hansen, Gerda Vandet, pastor Georg Westh, Grethe Østergaard, Grethe Andersen, Ellen ?, Grethe Hansen. Billedet var sendt til JUL I THY 1990 af Gerda Svindborg, født Vandet, Granvænget 12, Skive. Præsten er Georg Westh, senere provst i Sjørring.

P. Nørgaard Johannesen, Herning, har skaffet navnene på alle, der var på billedet øverst side 37 JUL I THY 1991. Forretningen lå i Storegade og havde nr. 9. Ejerne var brødrene Thomas og Mads Rahbek. De havde forretningen 1925-31. Fra venstre Thomas Rahbek, Jenny Juul Lassen, hr. Hansen (toldforvalterens søn), Holger Madsen, frk. Julie Rahbek (søster til indehaverne), Mads Rahbek, bydreden Kr. Kirkegaard og ved kassen Musse Jakobsen. Oplysningerne kommer fra Thomas Rahbeks enke, Lis Rahbek, som sammen med sin mand drev den landskendte trikotagefabrik »Sølv Triko«.

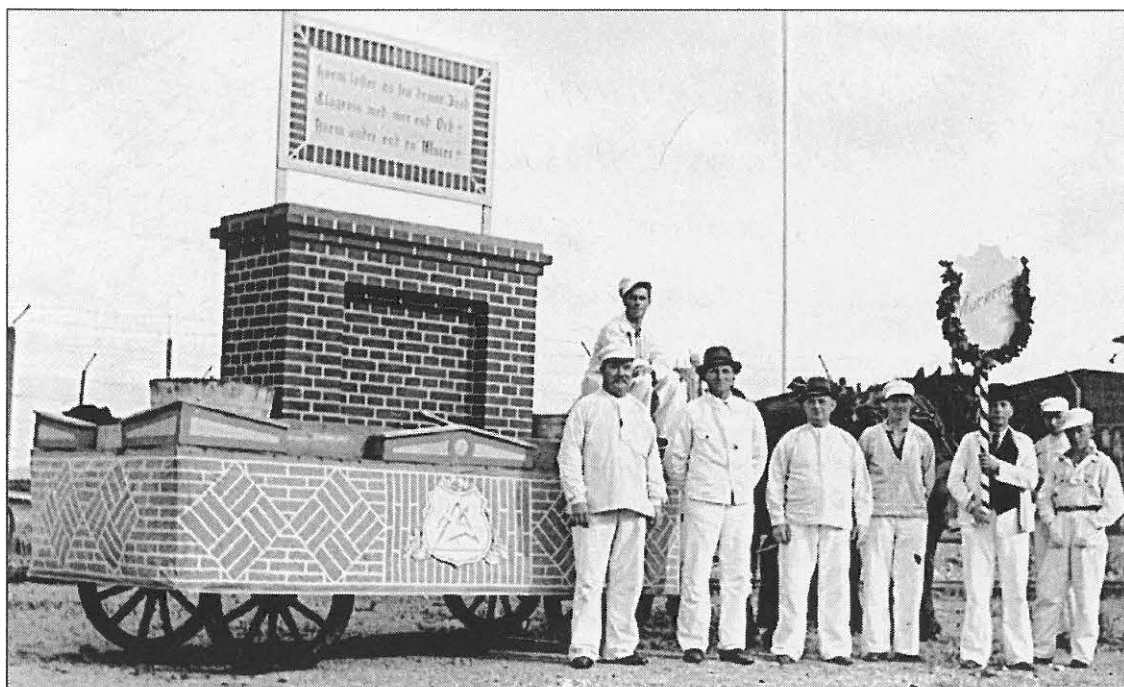
Gæster på »Vejgården« i Gærup 1926. Bageste række fra venstre: Helene Pedersen, Ydby, Mette Sørensen, Vejgården, elektriker Pedersen, Ydby, Jens Johannesen, Ydby, Hansine Johannesen, Ydby. Mellemste række: Fru Knudsen, Ydby, Karen Johannesen, Ydby, Kirstine Sørensen, Vejgården, gdr. Jens Sørensen, Vejgården. Forreste række: Poul Pedersen, Ydby, Peter Johannesen, Ydby, Peter Sørensen, Vejgården. Billedet er fra P. Nørgaard Johannesen, Monradsgade 2 A, Herning.

Erik Pedersen, Ny Kastetvej 20, Aalborg, har sendt oplysninger om billedet side 40 JUL I THY 1990. Billedet var tilsendt fra Alfred Andersen, Bondevägen 16, Kungsbacka, Sverige. Det er fra en fest i Kolonihaveforbundet Thisted-afdeling først i 1920'erne. Til højre for Ole Jensen ved fanen står Nielsine Andersen, der havde skænket fanen. Nr. 2 fra højre i midterste række er Vilhelm Andersen. Erik Pedersen oplyser, at hans bedsteforældre er med. Niels Peter Pedersen (1886-1966) står i bageste række nr. 3 efter fanen. Maren Pedersen (1890-1972) sidder som nr. 2 i forreste række. Ved hendes side som nr. 3 Anna Vullum. Martinus Vullum står i bageste række længst til venstre. Maren og Niels Peter Pedersen boede det meste af tiden Nørre Alle 19. Deres venner Anna og Martinus Vullum boede på Østerbakken.

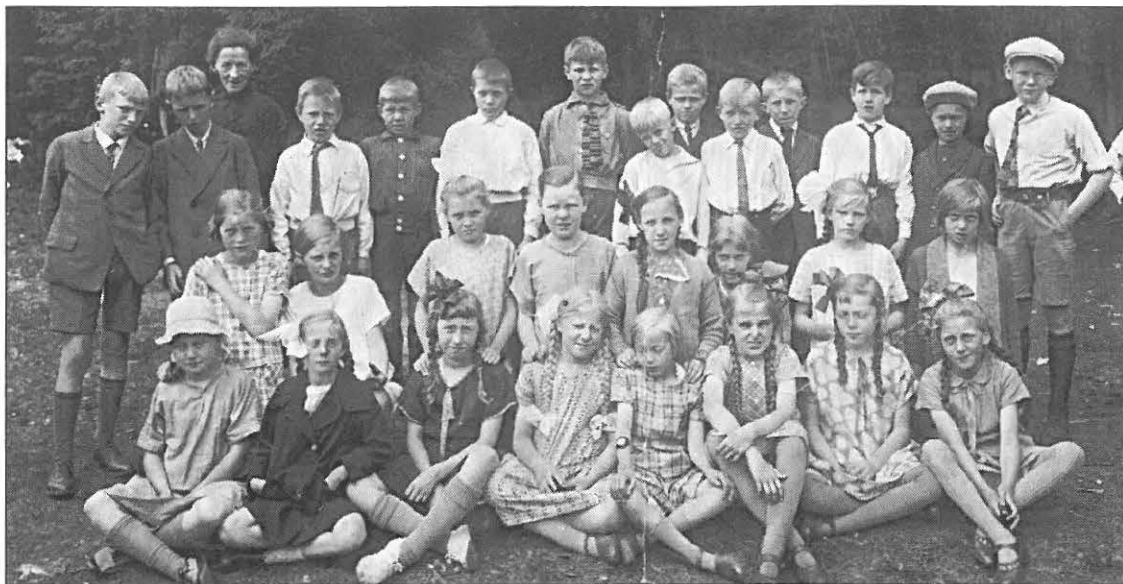
Engang for længe siden blev der sunget i Skoven, Plantagen Christiansgave i Thisted, pinsmorgen. Billedet er fra Gunnar Hebsgaard, Thisted. Han har ikke årstal på, men kender alle bortset fra nr. 1 fra venstre. De øvrige er bilsælger Bayer, borgmester Aksel Mikkelsen, manufakturhandler Peter Jensen, skræddermester Selmer, pottemager Kierkegaard, Laurits Jensen (bror til vognm. J. A. Jensen), ligkistesnedker Poul Ejnar Jensen, vognmand J. A. Jensen og kantor J. K. Fredskild.

Fra Fagenes Fest i Thisted 1941. Stående fra venstre: Murersvend Chr. Peter Andersen (formand i fagforeningen), muremester Jens Hebsgaard, muremester J. K. Andersen, murersvend Frederik Jensen, murer N. P. Andersen (formand i mesterforeningen), murersv. Harald Andersen, lærling Ove Grønkjær Andersen (blev havneingeniør i Hanstholm). Siddende på vognen murersv. Svend Christensen. Heste fra vognmand J. A. Jensen trak det gedigne murværk. Teksten på skiltet: »Hvem løfter os fra denne jord/etagevis er mere end ord/hvem andre end en murer«. Fra Gunnar Hebsgaard.

Et privat karneval i Thisted omkring 1924. Det er formentlig Afholdshotellet i Rosenkrantzgade, som har lagt lokaler til, skriver Arne Ringgaard Pedersen, Rødovre. Han har givet personerne numre og starter med bageste række fra venstre: 1. Frederik (Freddie) Dybkjær, dengang indehaver af cigarforretning i Vestergade, som Carsten Mikkelsen senere overtog. Dybkjær emigrerede til Canada. 2. Vist nok Alfred Christensen, som ikke havde længerevarende tilknytning til byen. (På et andet eksemplar af billedet er han benævnt »Sambo«). 3. Dora Juul-Lassen, senere gift Laursen. Datter af restauratøren på »Morsø« på havnen. 4. Vestergård, men hvad er fornavnet? Har tilsyneladende haft øgenavnet »Gossa«. 5. Carl Beyer, kendt som atletikmand. 6. Snedkermester Einar Jensen, Bisgårdsgade (Einar-Snedker), også kendt som atletikmand. 7. Maskinsætter Aage Christensen, søn af »gasbud« Christensen på Møllevvej. 8. Jens Gramstrup, i mange år pedel på biblioteket på Tingstrupvej. 9. Ukendt. 10. Ingrid Jensen, søster til nr. 6. Kontordame hos papirhandler Søndergaard, dengang Vestergade 18. 11. Verna Christensen, gift Katborg. Søster til nr. 7. Bor nu på Amager. Næste række: 12. Helga Christensen, datter af snedkermester O. P. Christensen, Vestergade 56. I 1926 gift med nr. 19. 13. Ellen Pedersen, datter af skræddermester A. C. Pedersen, Toldbodgade 9. 14. Ingrid Christensen, gift Magnussen. Søster til nr. 12. Bestyrelse i mange år Schous Sæbehus, Vestergade 2. Rykkede derefter over i Vestergade 1 som arrestforvarerkone. 15. Betty Schmidt, senere gift med nr. 5. Bor stadig i Thisted. 16. Rasmussen, men hvad er fornavnet? Blev gift med nr. 1 og emigrerede til Canada. Var datter af betjent Rasmussen, som senest boede Margrethevej 34. Moderen bragte i 30'erne Thisted ugeblade ud om tirsdagen. 17. Ellen Christensen, gift Lindquist. Søster til nr. 7 og 17. Bor nu på Amager. Bestyrelse – forud for nr. 14 – Schous Sæbehus, Vestergade 2. 18. Maskinsætter Einar Hansen, søn af fisker Andreas Hansen (»Andres-Tysker«). Forrest ligger: 19. Maskinsætter Henry E. Pedersen, broder til nr. 13. Gift med nr. 12 i 1926. 20. Jenny Juul-Lassen, søster til nr. 3. Var i mange år ansat på Amtskontoret i Skovgade. Arne Ringgaard Pedersen er søn af nr. 12 og 19.

Da 6. a i Thisted i 1926 var på udflygt til Ashøje var deltagerne i forreste række fra venstre: P. Hillerup, Dagny Farsinsen, Lilly Dalgaard, Dorthea Sørensen, Poula Kjær Andersen, Ingeborg Hyldahl, Estrid Nielsen, Martha Hedegaard. Midterste række: Ellen Margrethe Holm, Rigmor Bisgaard, Anna Møller, Emma Hillerup, Ane Jensen, Anna Andersen, Irene Josefsen, Ester Kammersgaard Andersen. Bageste række: Johannes Abildgaard Jakobsen, Asger Bangsgaard, Christian Vestergaard, Svend Hansen, Ejner Kortegaard, Poul Taabel, Holger Olsen, Herluf Christensen, Christian Pedersen, Sigurd Bach, Svend Hede, Folmer Søndergaard, Anne Grønkjær og bagest lærerinde frk. Poulsen. Billedet er fra Anna Jespersen, Nørregade 30, Thisted.

Hanne Thorn Clausen, Præstevænget 72, Nyborg, har sendt dette billede fra en skolekomedie november 1937 på Thisted Realskole. Bageste række fra venstre: Jens Torp, Hanne Thorn, Jørgen Nørgaard, Ingrid Knudsen, Calle Søndergaard, Anders Hove, Robert Svalgaard, Karen Larsen. Forreste række: Thorleif Petersen, Arnold ?, Jørgen Hald, Poul Søndergaard, Grethe Andersen, Inge Agerholm. Skolekomedien blev opført i forbindelse med skolens fødselsdag.

Johannes N. Kjær, Tømmerbyvej 29, Frøstrup, skriver: Dette billede er taget på en udflugt, som Østerild Skole foretog i 1934 til Himmelsberg. Billedet er fundet i min afdøde farbror, Ludvig Kjærs efterladte papirer, men ikke nok med det, der var ydermere vedlagt en liste over de skolebørn, som er vist på billedet, hvor Ludvig Kjær også figurerer. Han var født 1922, så børnene må jo nok have været fra 10 år og opefter, måske ældste klasser? Bageste række fra venstre: Fru Hedegaard, Ebba Hedegaard, lærer Hedegaard, Ruth Hedegaard, Magna Lukassen, Ella Larsen, Niko Sunesen, Lars Pedersen, Ebba Bach, Agnes Pedersen, Ellen Gadeberg, Jens Chr. Sunesen, Børge Pedersen, Maja Frost, Tage Pedersen, Agnethe Hyldgaard, Jens Lukassen Bach, Magda Poulsen, Ludvig Kjær, Laurits Oddershede, Knud Pedersen, Ingemann Gregersen, Jenny Lukassen. Forrest fra venstre: Nesager Sunesen, Maren Pedersen, Martin Poulsen, Aase Dam, Arnold Pedersen, Magna Pedersen (Hvass), Niels Kristensen, Agnes Gadeberg, Edel Kloster, Else Hede, Marius Pedersen, Svend Aage Bach, Arne Madsen, Karlo Axelsen, Ejby Axelsen, Niels Chr. Frost og Klara Frost. Pigernes efternavne er sikkert deres døbenavne. Hvem de evt. er gift med senere har jeg ikke efterforsket, men det kunne sikkert JUL I THY's læsere hjælpe med. Jeg ved blot, at Klara Frost blev gift med installatør N. C. Nielsen i Frøstrup.

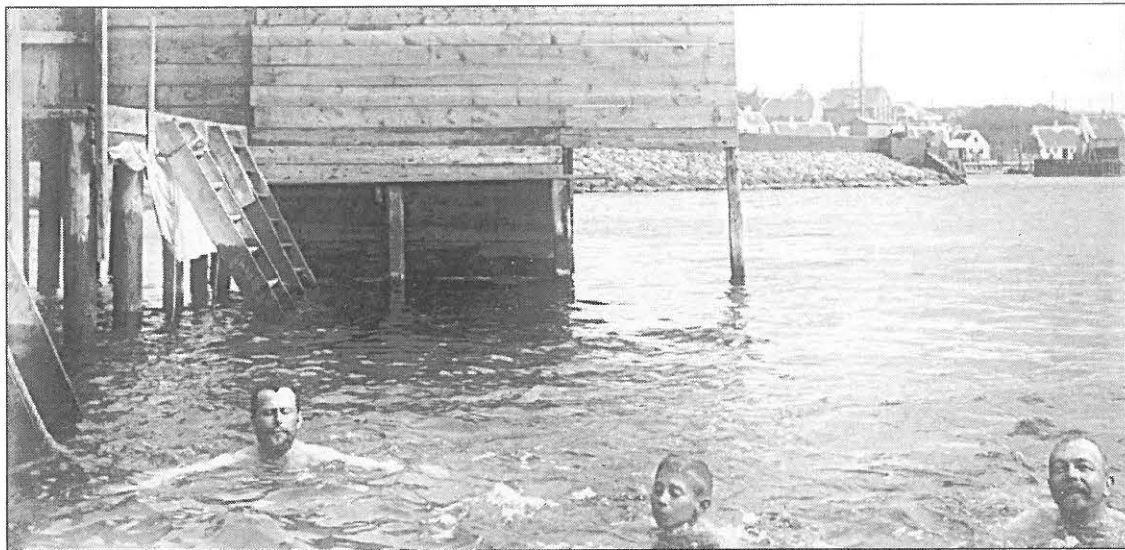
Aage Jespersen, L. I. Brandes Alle 5, Frederiksberg, har sendt dette billede fra 2. mellem-skoleklasse, Thisted, 1924. Bageste række fra venstre: Karla ?, Henny Grønkjær, Ludvig Hansen, Helene Bach, Carl Ludvig Bendixsen, Laurits Kjellerup, Henry Hansen. Mellemste række: Hanne Billeskov Jansen, Inez Gerlach, Eilif Kroager (Tjæreborgpræsten), lærer Niels Hansen, Erik Haarby, Aage Jespersen. Forreste række: Niels Peter Hilligsøe, Erik Hansen.

Dette billede fra sensommeren 1942 blev taget ved en af de gamle ejendomme i Sønderhå. Egon Johansen, Legindvej 13, Hørdum, oplyser: De sidste beboere var mine forældre, Stinne og Vilhelm Johansen. Ejendommen blev nedrevet først i 1970'erne. Fra venstre (med katten) Jens Nielsen, Sønderhå, Egon Johansen, Hørdum, Annalise Olesen, Ølstykke (afdød), Hanne Thomsen, Nr. Vorupør, Svend Nielsen (portør på Thisted Sygehus) med hunden Basse. De to på fløjene er tvillingebrødre. I baggrunden gården »Pilberg« ejet af Mattias Kvejborg.

Dette billede af konfirmander i Thisted 1936 kommer hermed for tredje og sidste gang. Antallet af ukendte er nedbragt yderligere. Aage Christiansen, Trollhättanvej 12 i Hjørring har efter nøje studium fundet frem til de fleste. Første række fra oven: Carl Einer Thorsen, Anders Hove, Folmer Bjerregaard, Ove Grønkjær Andersen, ukendt, Poul Nørgaard, ukendt, Niels Hansen, Chr. Bundgaard, Poul Damgaard, Poul Søndergaard, Poul Ulriksen, August Bruun, ukendt, ukendt, ukendt. Anden række fra oven: Svend Houmøller, Aage Christiansen, Arnold Dragsbæk, Ebbe Hundahl, Poul Werner Jensen, Knut Asbjørn Knudsen, ukendt, pastor Møller, Jacob Søndergaard, Jens Mærkedahl, Carl Johan Søndergaard, ukendt, ukendt, ukendt. Tredie række fra oven: Arnold Østergaard Frandsen, Paul Einar Juul-Lassen, Ella Christiansen, Ella Christensen, Henny Christensen, ? Foged, Else Andersen, Valborg Eriksen, Grethe Andersen, ukendt, ukendt, Inge Agerholm, Karen Larsen, Tekla Petersen. Fjerde række: Jørgen Dybeck, Svend Kloster, Richard Scharling, ukendt, Thorleif Petersen, ukendt, Hanne Thorn, ukendt, ukendt.

De to gamle billeder på denne side er fra Mogens Prior, Gl. Stationsvej 1 A, Hyllested, Ebeltoft. Han har arvet dem efter sin far, bogtrykker Thomas Prior, hvis mor var født Magdalene Bendixsen, 6. juni 1852 i Thisted som datter af konsul, kgl. strandkommisær, Lloyds agent og tobaksfabrikant Frederik Carl Bendixsen, født i Randers 1803, og Amalie Pontoppidan, født 7. februar 1816 i Ræhr. Erik Bendixsen var søn af tobaksfabrikanten. De øvrige ved jeg intet om, skriver Mogens Prior, men jeg regner med, at de var ansat hos Frederik Carl Bendixsen. Teksten til det øverste billede er: Fuldmægtig Carner, Erik Bendixsen og Beier i vandet Thisted august 1902. Ved det nederste fra november 1894 står der Mariann, Henrik, Ida, Frederik, Magdalene Pontoppidan. Mariann Pontoppidan (var søster til min farmoder) med mand og børn.

Aage Christiansen, Trollhåttanvej 12, Hjørring, har sendt tre billeder af realskoleelever i Thisted, fotograferet i 1938, ved 25 års jubilæet 1963 og ved 50 års jubilæet 1988. Først billedet fra 1938. Forreste række fra venstre: Ove Andersen, Karen Larsen, Vivi Geckler, Else Andersen, Ingrid Knudsen, Grethe Andersen, Tekla Petersen, Hanne Thorn, Inge Agerholm, A. C. Frederiksen. Mellemste række: Arne Christoffersen, Svend Kloster, Jens Torp Madsen, Robert Svalgaard, Jørgen Hald, Carl Søndergaard, Chr. Bundgaard, Aage Christiansen, August Bruhn, P. Skov. Bageste række: Jacob Søndergaard, Poul Nørgaard, Thorleif Petersen, Arne Thomsen, Poul Søndergaard, Arnold Dragsbæk, Folmer Bjerregaard, Ib Frederiksen, Knut Knudsen.

1963: Forreste række: R. Jørgensen, A. C. Frederiksen, Jens Torp Madsen, Valborg Eriksen, Hanne Thorn, Ingrid Knudsen, Grethe Andersen, Svend Kloster, Arne Thomsen, Carlo Thomsen. Bageste række: Marius Jørgensen, Chr. Bundgaard, Poul Nørgaard, Niels Hansen, Robert Svalgaard, Poul Werner Jensen, Arne Christoffersen, Jørgen Hald, Carl Søndergaard, Poul Søndergaard, Arne Damgaard, Aage Christiansen, Knut Knudsen.

Elever fra Thisted Realskole til 50 års jubilæum i 1988. Antallet er svundet betydeligt ind. Fra venstre: Else Andersen, Folmer Bjerregaard, Poul Søndergaard, Jørgen Hald, Tekla Petersen, Jakob Søndergaard, Hanne Thorn, Arne Christoffersen, Karen Larsen, Valborg Eriksen, Ove Andersen, Jens Mærkedahl, Poul Werner Jensen, Carl Søndergaard, August Bruhn, Svend Kloster, Arne Thomsen, Aage Christiansen.

Meta Sørensen, Ll. Sct. Hansgade 25, Viborg, skriver: Vedlagt følger et gammelt billede fra 1913. Det er børn af Gertrud Marie og Jens Christian Hermansen, Helligsø. Fra venstre Poul Hermansen, Karen (gift Søgaard), Jens Hermansen, Marianne (gift Nielsen). På skødet har hun Peter Hermansen. Bagved Eline (gift Gramstrup), foran Elisabeth (gift Andersen). Yderst til højre min mor, Jenny, gift med Alfred Steffensen.

Dette billede fra Per Kirk Andersen, Elmegade 21, Thisted, er taget ca. 1930. Han er selv med, men det er ikke let at finde ham. Billedet er taget i Vestergade i Thisted i retning mod vest fra Kongensgade i forgrunden til venstre. Over forretningsvinduet i huset længst til højre kan man skimte, at der står Birkholm Glar ... På Huset længere opad står der A. M. Thomsen Bødker. I dette hus boede senere skomager Visby Sørensen. Det blev revet ned, da Møllevvej blev udvidet. Per Kirk Andersen husker ikke anledningen til, at billedet blev taget, men det er skolebørn, der marcherer. Forrest politiassistent Alfred Jensen og derefter Rymings orkester med Chr. Ryming selv i forreste række.

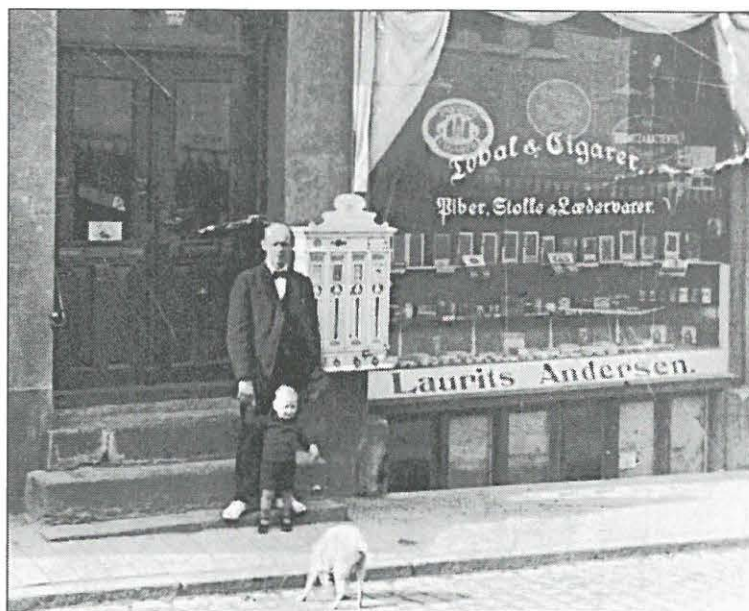
Disse to billeder er fra Hundborg Mose, det øverste fra ca. 1917, det nederste fra ca. 1920. Ifølge Sara Andersen, Jernbanevej 21, Snedsted, er ejeren af maskinerne på det øverste billede Peter Andersen, Tadetoft. Så vidt vides er det Peter Andersen og Søren Andersen, der står til venstre efter de to piger. Personerne på det nederste billede er Anders Andersen og en nabo, Maren Kirstine Nielsen.

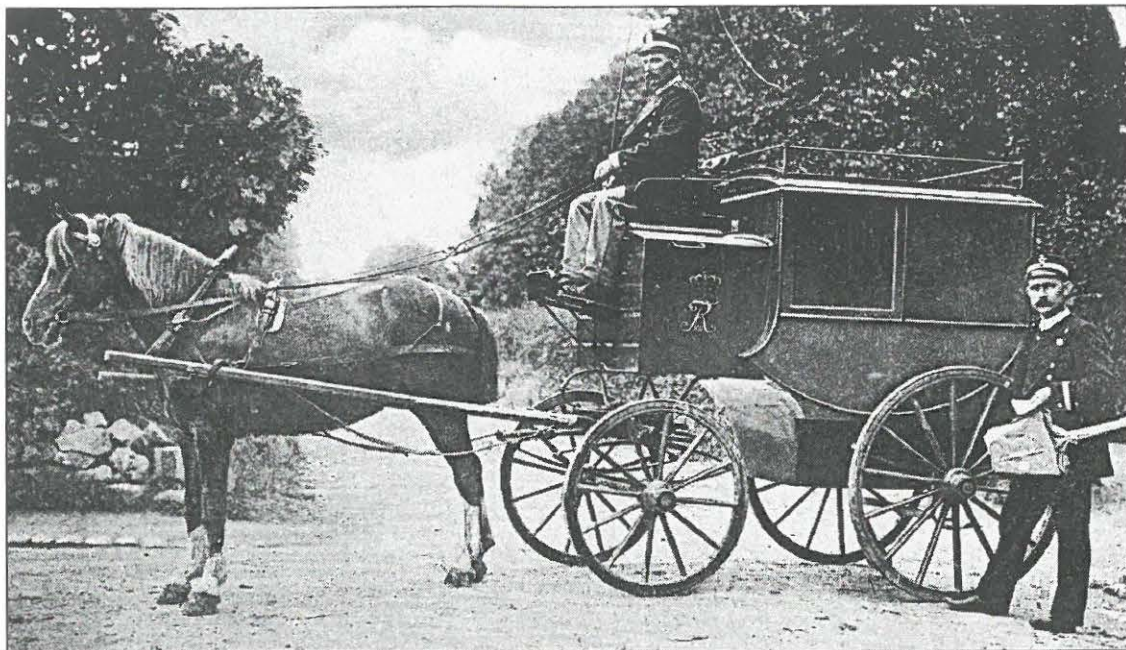

Da tidligere elever på Thisted Realskole var samlet til 25 års jubilæum i maj 1963. Øverste række fra venstre: Lærer Poul Bunk, Knud Jensen, Kresten Balle Andersen, Svend Aage Jensen, Karl Tange, Knud E. Kloster, Gerda Andersen (født Thomsen), Gunnar Tegtmeyer, lærer Høegh Nielsen, Henning Christensen, Eva Wiehl (født Møller), lærer Vagn Hansen, Hans Nielsen, Flemming Pedersen. Anden række: Esther Grønkjær, Inger Klittenberg, Alice Johannesen (født Mortensen), Herdis Jensen (født Sørensen), Ida Simonsen (født Jespersen), Tove Kjær (født Lyhne), lærerinde Rigmor Schelle, Ulla Andersen. Forreste række: Lærer Axel Bagger, Per Kirk Andersen, skoleinspektør Aage Jørgensen, Grethe Jørgensen (født Kirk), Alice Pedersen (født Nielsen), Elly Pedersen (født Wejlgaard), Anna Toft (født Larsen). Oplysningerne er fra Per Kirk Andersen, Elmegade 21, Thisted.

Vestergade 10 i Thisted i 1924, da Laurits Andersen solgte tobak og cigarer, piber, stokke og lædervarer. Laurits Andersen var fra Hurup. Hans far, J. F. O. Andersen, kom til Thy 1889, som ridende gendarm. Laurits Andersen blev gift 1921 med en pige fra Ettrupgård ved Hurup. Da de havde drevet Tånum Ågård ved Randers i et par år, flyttede de 1923 til Thisted. Laurits Andersen havde kun forretningen Vestergade 10 i to år, for ejendommen blev købt til Handels- og Landbrugsbanken og revet ned. I den bygning, der blev opført, er i dag Thisted Kirkecenter. Laurits Andersen fik derefter forretning i kælderen under City Sko i Vestergade. Det er Laurits Andersen og sønnen Jørgen, der står foran døren, oplyser Per Kirk Andersen, Elmegade 21, Thisted. Han er søn af Laurits Andersen.

Ove Kibsgaard, Bjerringbro, har sendt dette billede til JUL I THY, og Edith Andersen (nu Busted) har fundet frem til alle navnene. Det er eleverne i Thisted Realskole, ra-klassen, sommeren 1939. Øverste række fra venstre: Else Egedorf, Niels Henrik Spanggård Jensen, Evald Jensen, Maren Margrethe Iversen, Dagmar Andersen, Grethe Brix, Grethe Kloster. Mellemste række: Ove Kibsgård, Svend Åge Christensen, Hellner Fisker, Svend Larsen, Orla Jensen, Ove Fuglsang, Karen Margrethe Knudsen, Ella Larsen. Nederste række: Karen Margrethe Hansen, Jytte Jensen, Lilly Hansen, overlærer Jørgensen, lærer A. C. Frederiksen, Maren Marie Christensen, Edith Andersen, Harriet Jepsen.

Da Ebba Davies, Vintergækvej 18, Kastrup, i foråret var i Thisted for at fejre sin bror, frisørmester Wiehl, medbragte hun en del udklip og postkort, som hun havde modtaget fra et medlem af familien, Alfred Wiehl, født i Thisted. Han var gartner i Hauslund i en årrække og døde for ca. tre år siden. Blandt postkort var der dette med teksten »Den ny Pakkepost. Thisted«. Det er 16. september 1917 sendt til en adresse i Nørregade. Teksten er kort: »En stor Hilsen fra Strygeriet«.

Dette postkort er fra Vorupør Strand. Det er solgt fra Ballebys Boghandel, men har ikke været afsendt, og der er ingen forklaring på kanonen. (Fra Alfred Wiehls samling).

Det ny album

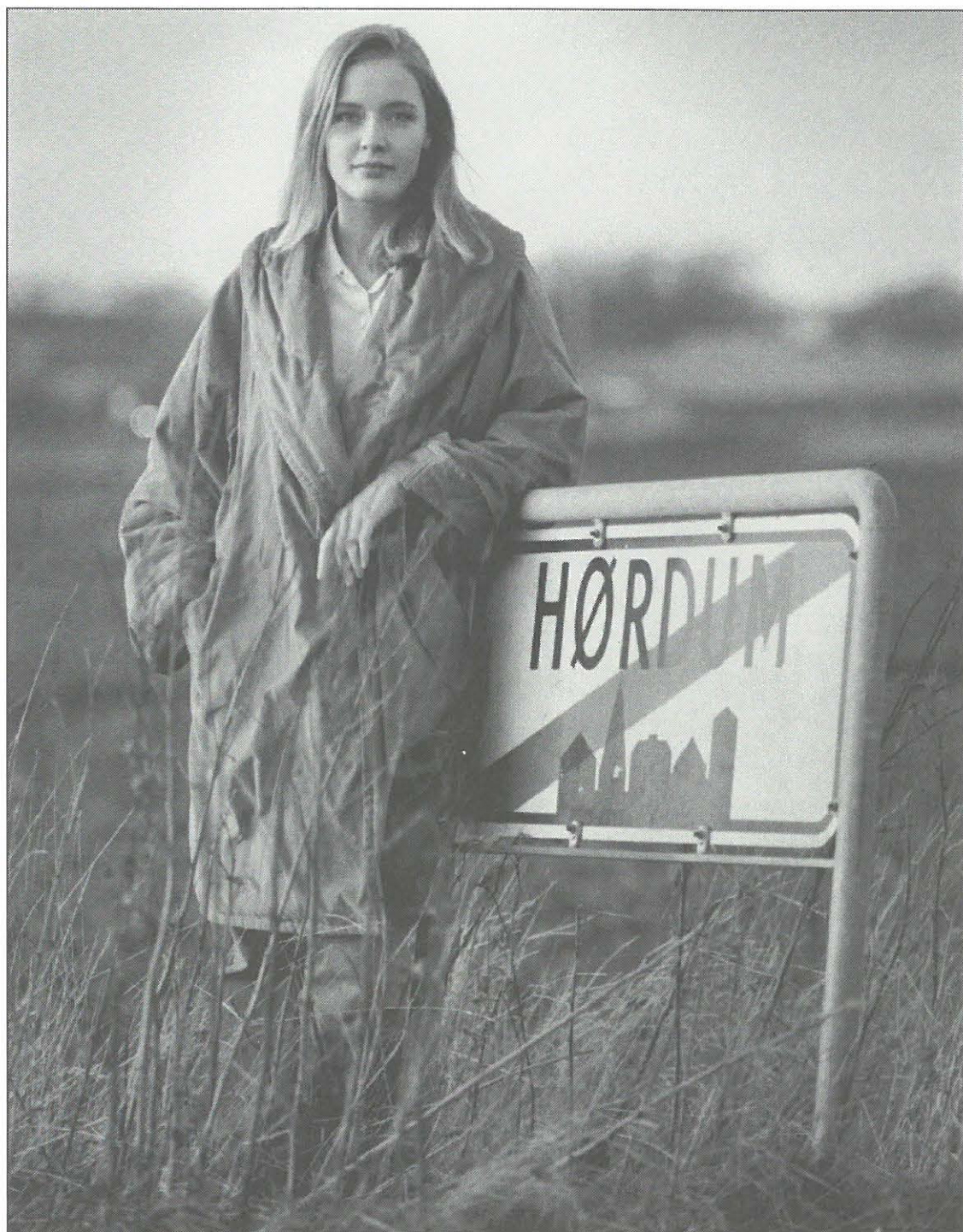
OKTOBER: Johannes Alstrup i Koldby er meget glad for den banjo, han sidder med, for den har en dejlig blød klang. Den blev fremstillet af en litauisk flygtning, der kom til Dragsbæklejren efter krigsafslutningen i 1945. Johannes Alstrup har i alt tre banjoer, og han bruger dem flittigt – enten når han spiller solo, eller når han spiller i Alstrups Trio, der bl.a. spiller på mange plejehjem i Thy.

Foto: Klaus Madsen.

NOVEMBER: Fredag den 8. november 1991 blev bogen »Verdenskrigen i Lyngby« præsenteret ved en reception i Lyngby Forsamlingshus. Bogen er skrevet af Knud Madsen Nielsen, der er vokset op i Lyngby, men nu bor i Vestervig. Hans far, Alfred Madsen Nielsen drev købmandsforretning i Lyngby 1923-61. Derefter drev Knud Madsen Nielsen og hans kone forretningen til 1970. I bogen berettes om Aggerfiskere, der bosatte sig i Lyngby i 1864, men bogen handler først og fremmest om, hvad der skete i Lyngby under 2. Verdenskrig. Fra præsentationen af bogen ses forfatteren Knud Madsen Nielsen, sparekassedirektør Poul Jensen og Ole Jensen fra Sparekassen Thy.

Foto: Villy Yde Kjærgaard.

DECEMBER: Fra Paris kom Kirsten Vangsgaard hjem til Hørdum for at fejre jul hos sine forældre. Kirsten Vangsgaard er fotomodel i Paris. Hun er ansat i den amerikanske model-jæger Eileen Fords franske afdeling – en spændende, men hård branche.

Foto: Klaus Madsen.

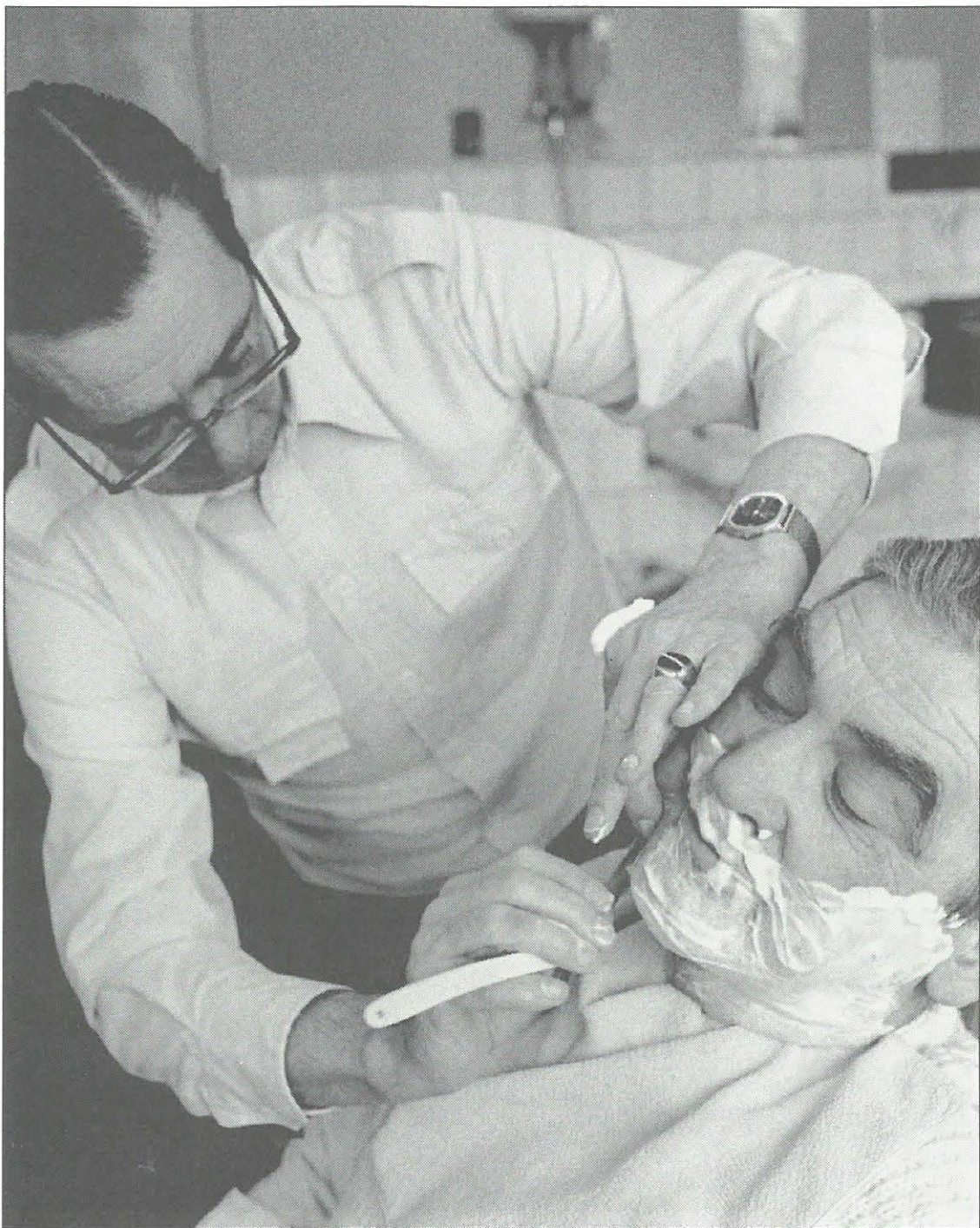

JANUAR: Anne Mathilde Hedegaard vil gøre en indsats for at bevare bondekulturen. Sammen med sin mor driver hun Nørhedegaard i Visby, og dermed har hun sikret, at gården kan være i samme slægts eje i femte generation. Gården drives med 34 køer og opdræt. Fast medhjælp er morbroderen, Martin Christensen, der også var medhjælper, da Thorning Hedegaard drev gården til sin død i 1978. Anne Mathilde Hedegaard havde bl.a. været elev på Vrå Højskole og Vejlbys Landbrugsskole, inden hun vendte tilbage til sit barndomshjem, der er omgivet af gravhøje med minder om thyboers kultur gennem flere tusinde år.

Foto: Peter Mørk.

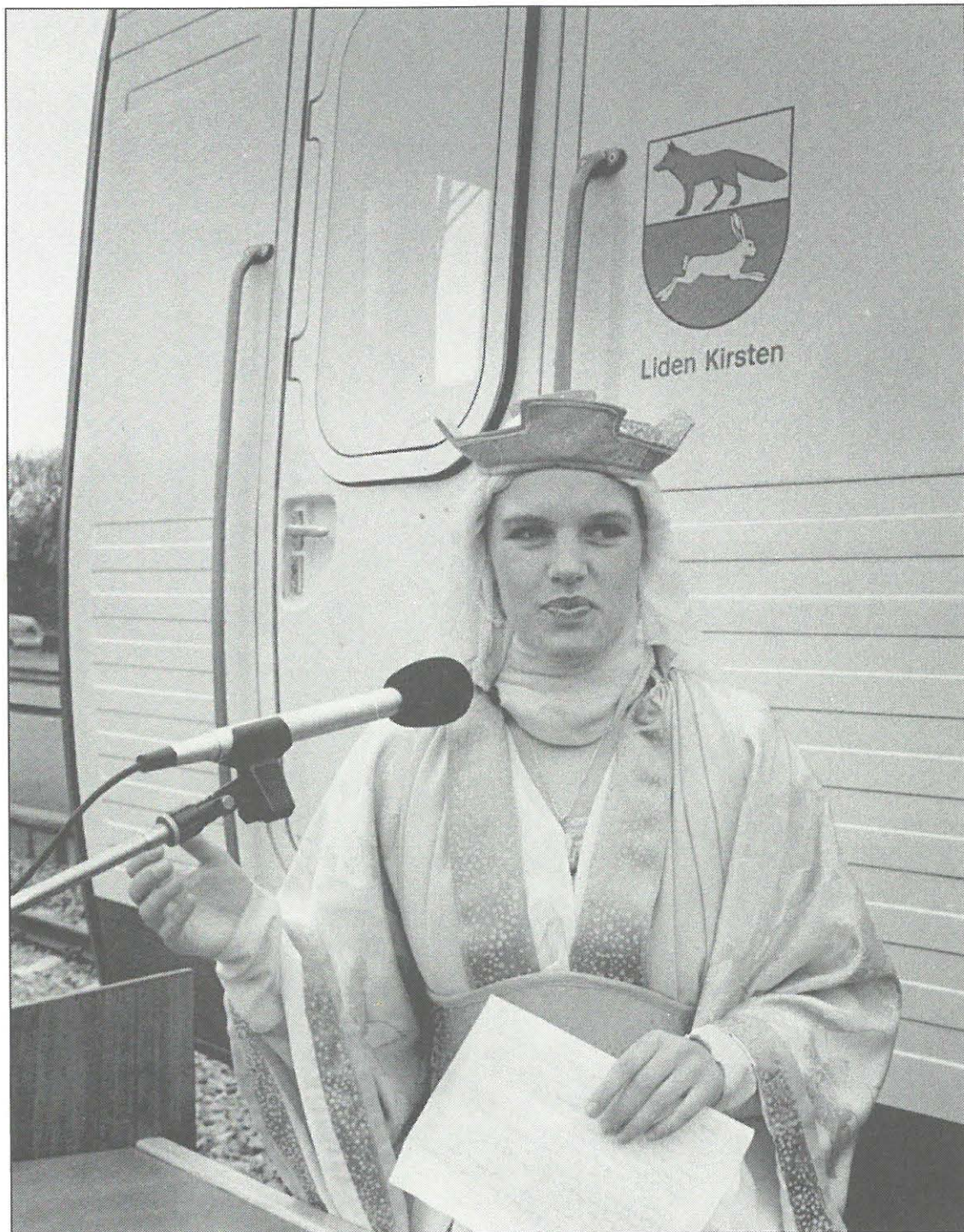

FEBRUAR: Da anpartsselskabet Vildsund Strand holdt generalforsamling den 29. februar, blev det markeret, at det 1. marts var 75 år siden, et aktieselskab overtog Vest Vildsund Gæstgivergård efter P. Sørensen for 63.000 kr. Et areal på 32 tdr. bygsdl. og al udvendig besætning fulgte med. Aktieselskabet blev i 1976 omdannet til et anpartsselskab. Til venstre Gerhard Søndergaard, Villerslev, der har været formand for selskabet siden 1989. Til højre Svend Sørensen, der sammen med sin kone Else har drevet hotellet siden 1982. Foto: Klaus Madsen.

MARTS: For 40 år siden var der endnu 17 barberer i Thisted. I dag er der kun én tilbage: Frits Wiehl, der fejrede 40 års jubilæum som frisør og barber. Han har forretning ud mod havnen ved det, der i dag hedder Grydetorv. Da han begyndte i faget, gik der 10 barberinger på hver klipning. I dag kan der gå uger imellem, at en mand møder op for at blive barberet med ragekniv, så fotografen Klaus Madsen var heldig.

Foto: Klaus Madsen.

APRIL: Lørdag den 4. april fik Sydthy sit IC-3 tog. Det fik navnet »Liden Kirsten«. Blandt dem, der var inviteret til navngivningen, var Liden Kirsten selv, spillet af Heidi Thøgersen fra Fyrspillene i Sydthy. Tidligere har et IC-3 tog fået navnet »Prins Buris« – og måske bliver de en dag koblet sammen ved skæbnens gunst. Foto: Peter Mørk.

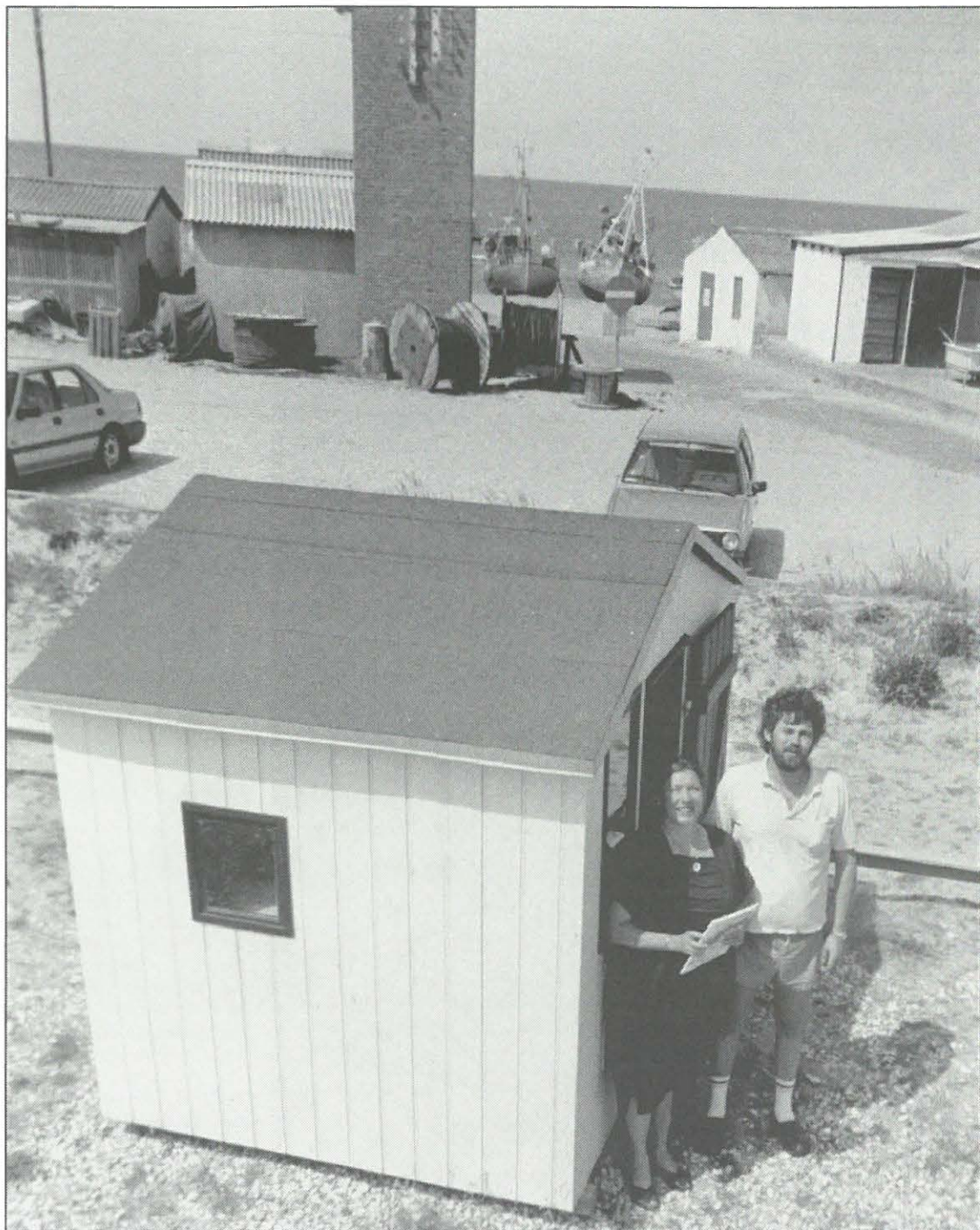
MAJ: Danmarks befrielse 4. maj 1945 bliver stadig mindet. I Sjørring Kirke var der gudstjeneste med sognepræst Flemming Burgdorf, Vang, som prædikant, og så gik ca. 270 i fakkeltog til Sjørring Maskinfabrik, hvor Ernst og Mogens Nielsen bød på kaffe.

Foto: Klaus Madsen.

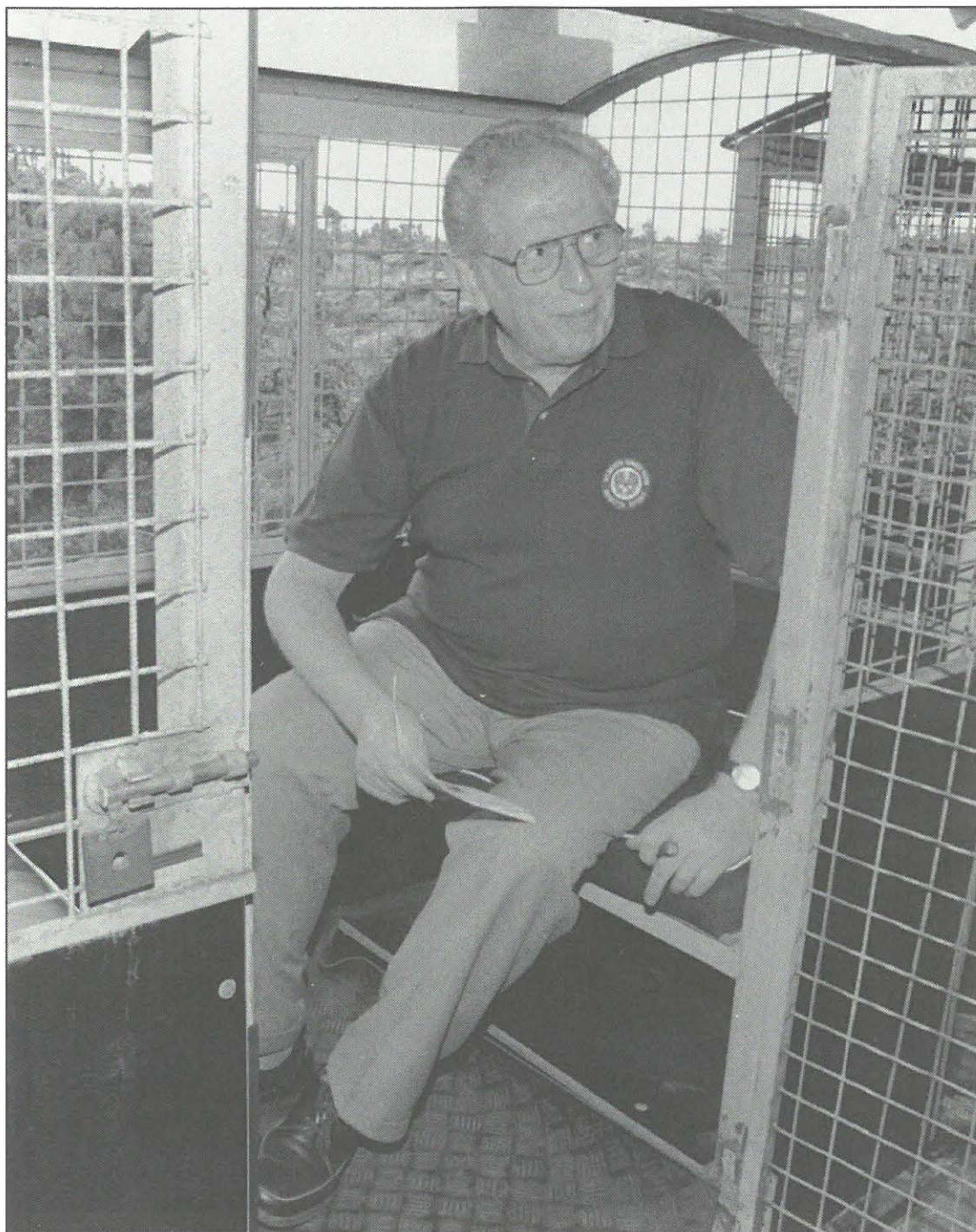
JUNI: Dette billede er af Lene Møller Sørensen, Kallerup, og en meget sjælden hund. Den hedder »Lukas« og er den eneste i Thy af Broholmer-racen. Så vidt vides findes der i hele verden kun 110 eksemplarer af racen, der var ved at dø ud i 1974, da der blev gjort en redningsindsats. Broholmeren har navn efter herregården Broholm på Fyn. Broholmeren karakteriseres som en rigtig familie- og vagthund, stor, rolig og omgængelig. Den standser fremmede ved havelågen uden at bide dem.

Foto: Peter Mørk.

JULI: I forbindelse med Lildstrands årlige fest blev der i det genopførte signalhus åbnet en udstilling med fotos fra Lildstrands første tid, bl.a. af grundlæggeren Poul Chr. Hansen Græsbøl. Udstillingen var tilrettelagt af Hanne Mathiesen fra Museet for Thy og Vester Hanherred. Hun står ved signalhuset sammen med Karsten Kollerup.

Foto: Villy Yde Kjærgaard.

AUGUST: Da fhv. trafikminister Arne Melchior og direktør Jørgen Hansen 4. august var i Hanstholm, besøgte de bunkermuseet og fik en tur med toget. Det er Arne Melchior, formand for Turismens Fællesråd, der har taget plads i én af de afskærmede vogne, mens Jørgen Hansen, direktør for Turismens Fællesråd, er i vente-position.

Foto: Klaus Madsen.

SEPTEMBER: Tirsdag den 8. september fejrede Hanstholm Havn 25 års jubilæum. Den 93-årige Anders Præstegaard havde en hædersplads ved den officielle jubilæumsfest i auktionshal nr. 1. Anders Præstegaard var én af de pionerer, der igennem mange år kæmpede for havnen, indtil det endelig lykkedes, så havnen kunne indvies i 1967. Bag Anders Præstegaard folketingsmedlem Svend Heiselberg og forvaltningschef Uffe Holm-Christensen, Forvaltningen for miljø og teknik, Viborg Amt.

Foto: Klaus Madsen.

Bekjendtgørelse

I Anledning af, at Festudvalget, Møllevej 4, atter har besluttet at gøre sig bemærket, skal hermed meddeles Dem Tilladelse til paa visse nærmere nedenauførte Betingelser at indfinde sig paa Festpladsen Kl. 7 Tirsdag d. 4. August 1942 for at deltage i den almindelige Munterhed, og for at overholde Kirkeministerens Foranstaltninger af 10/13 1941, angaaende Servering af varm Mad efter Kl. 7³⁰, bedes Gæsterne ankomme Kl. 7⁰⁰ godt sultne.

Enhver Gæst skal give Festudvalget, Lf. 280, Bæstid inden 1. August angaaende Undskyldninger for ikke at kunne komme. — Paa Grund af de knappe Rationer bedes medtaget 15 Kaffemærker samt 15 Havregrynsmærker og tildele Tobak til eget Forbrug.

Thisted, d. 27. Juli 1942.

Festudvalget.

Sofus Abildgaard Jacobsen havde bogtrykkeri ved Møllevej og stod i mange år for trykningen af Thisted Socialdemokrat. Da han under besættelsen fyldte 60, udsendte han ovenstående indbydelse, der bærer præg af tidens restriktioner, mangler på kaffe og tobak. Bekendtgørelsen er sendt til JUL I THY fra en søn, Orla Abildgaard Jacobsen, København. Hans bror, Kai Abildgaard Jacobsen, driver i dag trykkeriet ved Møllevej.

Breve fra læserne

Efter at have mistet begge mine forældre, sidst min mor 25. september 1986, har jeg ikke haft lejlighed til at læse JUL I THY. Men i 1990 fik min søster, som nu bor i Thisted, den geniale ide at forære mig dette dejlige hæfte, og stor var min overraskelse og glæde, da jeg så mine bedsteforældre, Maren og Niels Peter Pedersen på side 40 i hæftet. Jeg genkendte endvidere mine bedsteforældres gode venner, som jeg også har besøgt nogle gange som barn, nemlig Anna og Martinus Vullum. Jeg mener, navnene er rigtige. Mine bedsteforældre boede det meste af deres liv på Nørre Allé 19. Vennerne boede to steder på Østerbakken. Numrene husker jeg ikke. Jeg bragte hæftet med til min onkel, som nu bor i København, for om han skulle kende nogle på billedet. Det var desværre ikke tilfældet.

Med venlig hilsen
Erik Pedersen,
Ny Kastetvej 20, Aalborg.

JUL I THY 1990

Bemærkning til Jul i Thy 1990. Billedet side 50. Ukendt dreng nr. 8 fra venstre er Ove Andersen. Så skulle alle navne vist være med.

Kisse Holst Køjris-Andersen.

Øldepotbestyrer i 39 år

På side 34 i JUL I THY 1991 var der et billede af elever i 4. m. på Thisted Realskole 1929. De tog realeksamen i 1930. Efter Wiliam Elbrønd stod der øldepotbestyrer. Knud Elbrønd, Vejen, gør opmærksom på, at Wiliam Elbrønd (hans onkel) ikke var depotbestyrer. Han fik kontoruddannelse og var bogholder på en møbelfabrik i Haslev. Det var Knud Elbrønds far, Chresten Elbrønd, der var depotbestyrer. Han havde i 39 år – fra 1924 til 1963 – Carlsberg-depotet i Thisted. Året efter døde han i en alder af 69 år. Hans enke bor i vejen og er nu 93 år.

Til læserne

Tak for de mange breve med billeder til JUL I THY. Der blev plads til de fleste i år, og indsamlingen til JUL I THY 1993 er allerede i gang. Billederne behøver ikke at være ældgamle. Allerede når de er 25 år, har de en chance, men så mange navne som muligt og årstal. Tak også til dem, der har fulgt opfordringen til at komme med supplerende oplysninger til billeder, der har været i.

Med venlig hilsen fra JUL I THYs redaktion.
Jørgen Miltersen,
Hanstholmvej 185, Tved, 7700 Thisted.
Tlf. 97 98 15 85.

AGERHOLM - Storegade 7 - 7700 Thisted - 97 92 00 22

GLAS - PORCELÆN - KØKKENUDSTYR

IMERCO

HUSK...

Håndklæder - Sengesæt - Sengetæpper -
Plaids - Dyner - finder De i et smukt udvalg
midt i Gå-gaden hos:

Gardin
EKSPERTEN
ERIK SCHARLING

Gågaden . Telefon 97 92 09 77*
Stedet, hvor man køber gardiner!

Kresten
Borggaard

Ejnar K.
Jeppesen

Kenneth Sohn
Thomsen

Ronald Klitte

EJENDOMSCENTER THY

Jeppesen, Sohn & Borggaard

Statsaut. ejendomsmæglere & valuar, MDE
STOREGADE 8 7700 THISTED TLF. 97 92 22 88
JERNBANEGADE 3 7760 HURUP TLF. 97 95 23 55

H.M. AUTOMATIC A S

WILHELMSBORG . 7700 THISTED . TLF. 97 92 63 00

Elektriske styre- og fordelingstavler
Mimic-tavler i mosaiksystem
Styringstekniske komponenter

Sparekassen
THY

Vi er ikke som de andre

Deres håndværker

Alle former for

REPARATIONER

i tømrer- og snedkerarbejde

Nr. Allé . Thisted

Tlf. 97 92 12 04

Hermans Snedkeri

**At vælge
en økonomikonto
er ikke kun et spørgsmål
om renten**

Økonomikontoen er den mest fleksible lønkonto og god indgangsnøgle til hele Deres økonomi. Og med automatisk overførsel til andre konti er økonomikontoen med til at skabe sammenhæng

og overblik i familieøkonomien - foruden at give Dem en højere rente end andre lønkonti. Kom ind i Den Danske Bank og få mere at vide om økonomikontoen.

 DEN DANSKE BANK

Bøger af enhver art og til ethvert formål

BALLEBY'S BOGHANDEL

v/ NIELS ERIKSEN

Store Torv 5. Tlf. 97 92 00 90

7700 Thisted

CITROËN THISTED

v/ Poul Kloster, Industrivej 53,
7700 Thisted, Tlf. 97 92 44 22

skilte

TLF. 97 92 06 47 ★ 7700 THISTED

MALLES
Støvsugere
SNEDSTED . TLF. 97 93 40 82

MALLES
Symaskiner
SNEDSTED . TLF. 97 93 40 82

MALLES
Barnevogne
SNEDSTED . TLF. 97 93 40 82

- byens
spændende
... tøjbutik

Louise

Storegade 11, 7700 Thisted.

Tlf. 97 92 02 11

SHELL
OLIEFYR
SERVICE

PRØV OS!

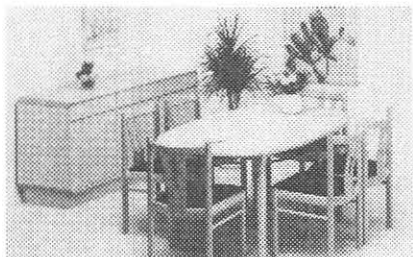
SHELL Center Thisted

Havnen 37
7700 Thisted

97 92 20 33

Møbler til jul – og hele resten af året!

Kig ind til os - og se vort udvalg - uden købetvang

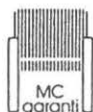
Vi bor midt i byen

Jernbanegade 19

Nye og brugte møbler - til alle priser

Frøkjær MØBLER
TLF. 97 92 04 66 KNUDSEN JERNBANEGADE 7700 THISTED

Kom ind
og se
hvad vi har!

ALT

i glarmesterarbejde, samt indramning af billeder og broderier udføres.

GLARMESTER

Anton Odgaard

Idylvej 2, Thisted, tlf. 97 92 19 17

Kjeldgaard
SKO

GÅGADEN - 7700 THISTED
TLF. 97 92 08 00

**RADIO-
& MOBILTELEFON**

Elektrikeren

J.K.Electric ApS

Industrivej 10 . Thisted

Tlf. 97 92 50 66

GØL PØLSER

POUL H. LADEFOGED

FEDEVARER EN GROS

Ost - Sild - Pålæg - Salater

Åbakkevej 6

Tlf. 97 92 14 58 - 97 92 17 33

Privat: Markvænget 10 A - 97 92 57 76

Køkken og hvidevarer

KANSTRUP

Storegade 4 - Thisted - Tlf. 97 92 45 50

**B
L
I
K**

– Ring og bestil en af vore servicevogne med
uddannet VVS-montør.

VVS
INSTALLATØR

Niels Skaarup & Søn

Blikkenslager og VVS Installatør

Industrivej 4 - Tlf. 97 92 04 41 - 7700 Thisted

Calles Conditori

CARL EJNAR JACOBSEN

Storegade 8

Telefon 97 92 01 60

Thisted-Hurup Handelsgymnasium

Lerpyttervej 7 . 7700 Thisted . 97 92 51 00

Auto Winkler

aut. **MAZDA** forhandler

Tigervej 5 - Thisted - Tlf. 97 92 16 88 - Aften tlf. 97 92 09 35

favør

STORKØB
LAVPRIS HVER DAG

KASTET 39 - THISTED - TLF. 97 92 66 00
FARTOFTVEJ - THISTED - TLF. 97 92 11 30

Havnesmeden

Smede- og maskinværksted

v/ Knud E. Andersen

Privat tlf. 97 92 17 15

og Leif Andersen

Privat tlf. 97 92 02 04

ALT i dekorationer
kranse
brudebuketter
gaveartikler

**TOVES
BLOMSTER**

Aalborgvej 68 . Telefon 97 92 02 22 . 7700 Thisted
Deres blomsterproblem - vort speciale!

Ring efter en Gardinbus

Se gratis ca. 1000 lange gardinlængder
hjemme i Deres egne stuer

HIL
bolig - tekstil
THISTED TLF. 92 24 44

Telefon
97 92 24 44
- det er os
med
gardinbusserne!

TAPET - FARVE - GULV

Ærlig information,...Vær's'go!

Maling

Tapet

Gulvbelægning

Profa Farver

Jensen & Langballe St. Torv • 7700 Thisted • Tlf. 97 92 33 44

Glædelig jul
og
godt nytår

Super Brugsen

Frisk med det hele – også med prisen.

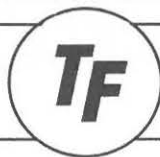
Besøg vor Super-slagter – det betaler sig

**Nyd
haven!**

Deres rådgiver i valg af:

Frø til have og mark - Blomsterløg og knolde - Fuglefrø og Foder (også i små portioner) - Gødning - kemikalier og spagnum - Vandingsmateriel og springvand - Plæneklippere og minitraktorer - Plænegræs og redskaber
SERVICEVÆRKSTED og meget mere.

THISTED FRØ

OG MASKINHANDEL

Thorstedvej 88 - 7700 Thisted
97 92 25 66

FRØ - GØDNING - HAVEREDSKABER
HAVEBRUGSREDSKABER - SALG & SERVICE

Nu skal sundheden frem om stegemargarine

Rene 100% vegetabiliske olier.
20% flerumættede fedtsyrer.
- og ingen sprøjt fra panden.

Dragsbæk
MARGARINEFABRIK

000ESUNOVEJ 46-48 DK-7700 THISTED
TELEFON 97 92 27 44

Wadmann

Store Torv
Thisted
Tlf. 97 92 10 32

Centrum for ure, briller og kontaktlinser

Nykredit

THISTED

Storegade 8
7700 Thisted
Tlf. 97 92 18 88

Der er 200 tøjeksperter i Danmark
– i Thisted er det

THISTED - HANSTHOLM

SMUKT OG SOLIDT MALERARBEJDE

MALERFIRMA

C. Christoffersen & Søn

Kastet 17

A. Christoffersen - privat Egevej 7

Tlf. 97 92 02 75

total el-leverandør

- rådgivning
- el-installation
- hvidevareservice
- automatik
- EDB-installationer
- belysning

97 92 27 00

A/s Brdr. W Hansen

THISTED **ELKØB** CENTER
VESTERGADE 84

Køb julegaver i

Frederiksgade . Thisted

F. Lynggaard Poulsen

Bageri – Conditori

Vestergade 59

Thisted – 97 92 06 84

**brille-
huset**

Briller og
kontaktlinser

VESTERGADE 7
THISTED . 97 92 04 37

**Alkaline
Batteries**

**Deres
tæppe
garant**

smed • tæpper

INDUSTRIVEJ 61 . 7700 THISTED TLF. 97 92 13 89

MAN. - TORS.

9.00 - 17.00

FREDAG

9.00 - 18.00

LØRDAG

9.30 - 17.00

TEXACO

Trafik center

v/ Jacob Yde Pedersen

Ålborgvej 12

Tlf. 97 92 29 77

v/ Klaus Agesen

Ålborgvej 64

Tlf. 97 92 19 77

Åben alle ugens 7 dage kl. 6.30 - 23.00

Kjær

HERRETØJ

BORNETØJ

Thisted . Tlf. 97 92 05 36

SPORTMASTER

Vestergade 36 . Thisted . Tlf. 97 92 05 11

Thisted Materialhandel

v/ Kaj Knudsgaard

Telefon 97 92 00 52

MATERIALISTEN

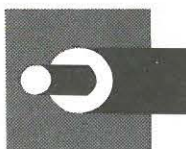
NB

Chr. Tilsted

ISENKRAM & BELYSNING

Vestergade 4 - Telefon 97 92 06 92 - 7700 Thisted

KVALITETSTRYKSAGER

Thisted Bogtrykkeri

Jernbanegade 15-17 . 7700 Thisted
Tlf. 97 92 33 22

Julegaver

**Smukke ting
i stort udvalg finder De
hos**

Julegaver

Brix Andersen, guldsmed

Gågaden . Telefon 97 92 10 02

**Winther - SCO
Peugeot**

**REPARATIONER
UDFØRES
KØB HOS
FAGMANDEN**

CYKEL SHOP'EN

Leif Vestergaard
Østergade 3 - 7700 Thisted
Tlf. 97 92 15 89
giro 3 77 61 90

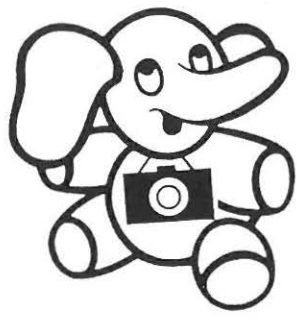
rigtige sko til hele familien!

Juul Sko

EURO SKO

TLF. 97 92 05 99 . VESTERGADE 20 . 7700 THISTED

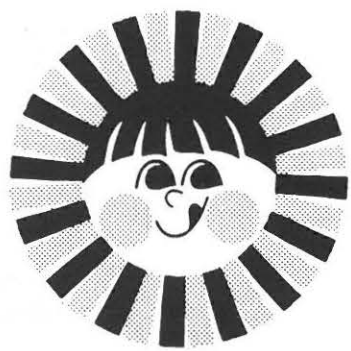
**LYD OG BILLED
CENTER**

Danmarks flotteste
farvebilleder på kun
1 TIME

minder til fremtiden...

FOTO-MAGASINET

**Polar
is**
*Hærra for det
danske*

**Jord-, beton-
og murerarbejde**

HENNING THOBIASEN

mu LOKAL
TIL

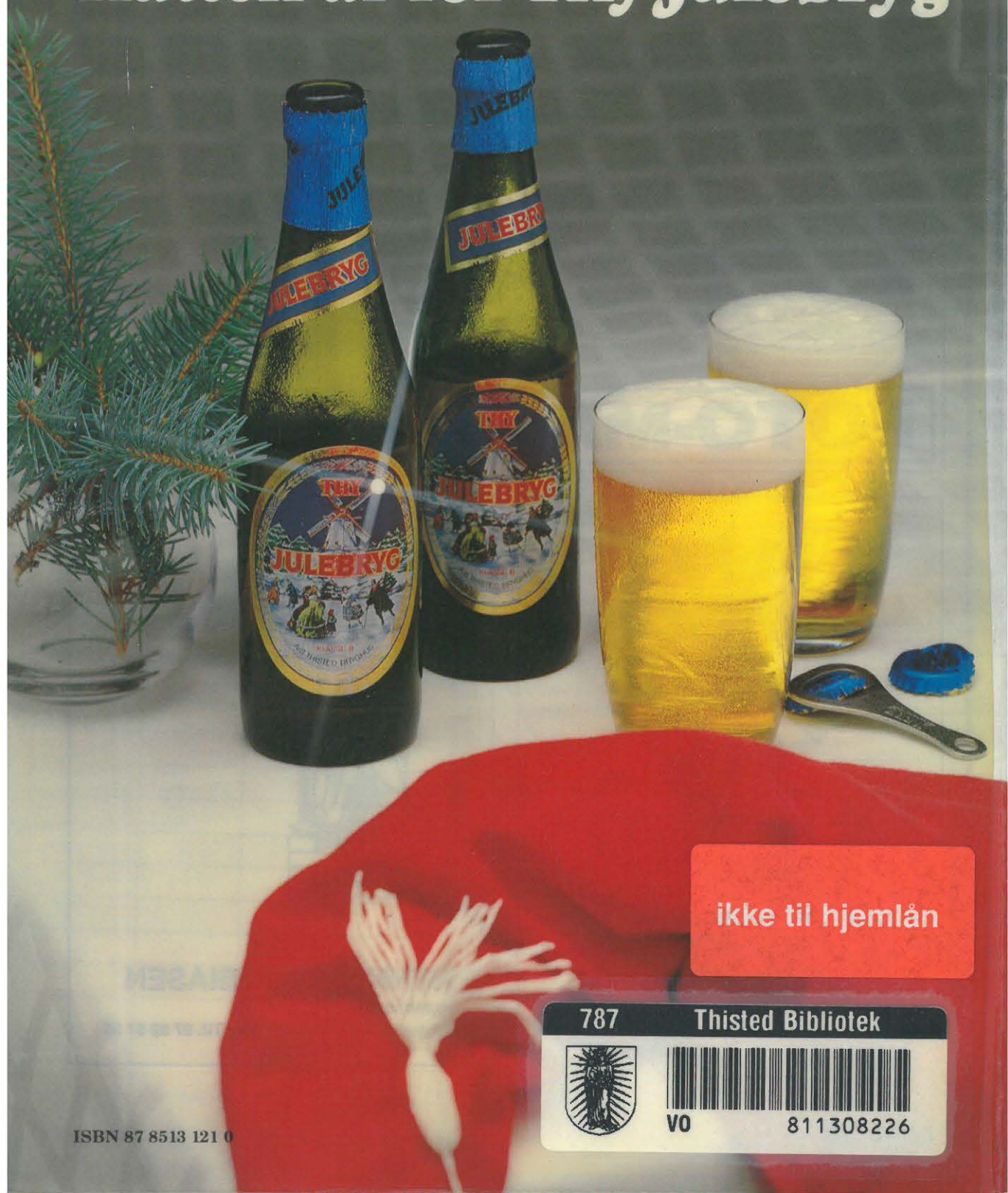
46.4
Thy

Jul i Thy

ex. /

1992

Hatten af for Thy Julebryg

ikke til hjemlån

787 Thisted Bibliotek

VO 811308226

ISBN 87 8513 121 0